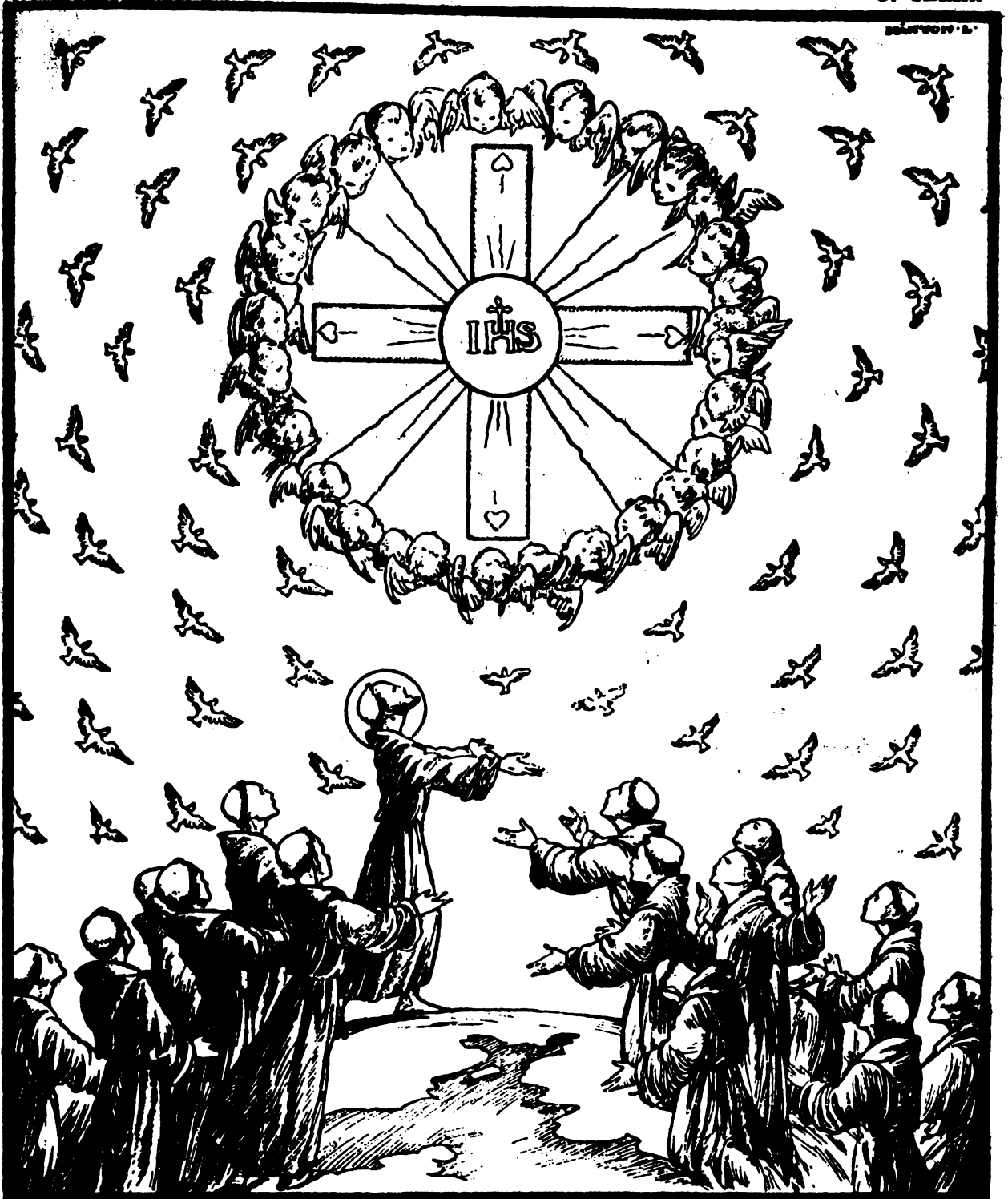

3-4

1935.

IX. évfolyam.

3. szám.

MAGYAR UMBRIA

Tartalom.

Tanulmányok :

1. Fr. Keresztély : A gyermeki lelkiület és a Ferencesz szellem.
2. Fr. Othmár : Szeretet és kegyelem.
3. Fr. Amand : A játék szerepe a nevelésben.

Elmélikedés :

Fr. Agapit : A pap és az örvendős rózsafűzár. (Ford. németből.)

Tárca :

Fr. Ildefonz : Angelo lovag.

Költevények :

- Fr. Béda : 1. Emberek.
2. A szememen kettős lakatot tartok.

Fr. Othmár : Figyelő.
Fr. Lipót : Életünkben.
Fr. Alajos : Jászberényi krónika.
Üzenetek.

Árpádházi Szent Erzsébet könyörögj érettünk!

MAGYAR UMBRIA

A FERENCES KAPISZTRÁN-RENDTARTOMÁNY IFJÚSÁGÁNAK
ÉVNEGYEDES FOLYÓIRATA. — SZERKESZTIK: A GYÖNGYÖSITEOLÓGUSOK.

A gyermeki lelkület és a Ferences szellem.

Hívő és hitetlen írók, kik Assisi nagy Szentjével foglalkoznak, elismerik és vallják, amit XI. Pius pápa őszentsége a 700 éves ferences jubileum alkalmából kiadott „Rite expiatis” körlevelében mondott: „Videtur tamen nullus fuisse, in quo Christi Domini imago et evangelica vivendi forma similior, quam in Francisco, atque expressior eluxerit. Propterea, qui seipse appellavit magni Regis Praeconem, idem recte alter Christus nuncupatus est, quod se quasi reviviscentem Christum aequalium suorum societati et saeculis praestitit futuris”. Amit Szent Ferenc tett, azt követeli lényegében testvéreitől is hisz akik a Kisebb Testvérek Rendjé-be lépnek, a Szeráfi Atya követői akarnak lenni. Az assisi nagy Hős pedig — amint életrajzából és az imént említett körlevélből is kitűnik — Krisztus elvei szerint akarja életét berendezni, vagyis az evangélium követelményeinek csaknem szószerint megfelelni.

Így nem hiányozhatott Ferenc és követői életéből, de megvan a mai igazi ferencesben is a Krisztustól az apostolnak példaképül odaállított gyermeki lélek is. Assisi Szent Ferenc az egész evangéliumot nézte, melynek tanításában a gyermeki lelkületről is szó van és minthogy Jézus ennek fontosságát nemcsak szóval hangoztatta, hanem a gyermeki lélek vonásait szent Személyében is egyesítette, azért elengedhetetlen jellemzője ez a ferences szellemnek is.

Nem lisieuxi Szent Teréz volt az első, ki magára öltötte a szép gyermeki tulajdonságokat, hanem már a XIII. század nagy szentjében is megtaláljuk.

Lássuk tehát, melyek is azok a Krisztustól annyira értékelt gyermeki tulajdonságok és mily alakban találhatók föl a ferences lélekben.

Ha nézzük a szent evangéliumot, az első, amire főképp fölhívja Jézus az apostolok figyelmét, az a gyermek alázatossága. Lehetséges, hogy itt-ott hallunk vagy olvasunk kevély, gőgös gyermekekről, de ez csak kivétel számba mehet: a gyermek alaptermészeténél fogva alázatos. Kicsinynek érzi, kicsinynek ismeri magát, hiszen minden arra figyelmezteti, hogy gyöngy: testi-lelki képességei még fejlődésre szorulnak. Hányszor tapasztalja hogy majd erre, majd arra a dologra képtelen, hogy sok mindenben szü-

lei támaszára szorul. Ami hiányzik neki, azt szüleitől várja, a szülők képezik az ő nagyságát, ők képezik az ő erejét. Ezért nagy bizalom és szeretet fejlődik ki közte és szülői között. Ez erények pedig mint alapot szükségképen föltételezik az alázatosságot. Kívülünk álló lény szeretése, a benne való bizalom, saját magunk kisebbitésével jár. A bizalom és szeretet nagysága az alázatosság mélységével arányos. Azonkívül az alázatosság ellentéte, a kevélység, mint az én-nek túlságos nagybecsülése, magasabb értelmi fejlettséget tételez föl, melyet a kisgyermeknek még hiába keresünk.

Ha most nézzük a ferences lelkületet, föl kell benne fődöznünk e szép vonást. A ferencet már neve is alázatosságra inti: Hugolin biboros előtt u. i. Szent Ferenc ezt a kijelentést tette: „Uram, testvéreimet azért hívják kisebb testvéreknek, hogy ne merjenek nagyobbak lenni akarni. Ha pedig mégis megpróbálnának fölfelé törekedni, erővel is térítsd vissza kicsinységükhöz és semmikép se engedd őket egyházi főméltóságokra jutni“. (Tökéletesség tükre 43. f., idézve: Molnár A.: A ferences szellem.) Érdekes Szent Ferenc Atyánk egyik hasonlata, melyet ő ugyan az engedelmességre vonatkoztatott, de a gyermeki alázatosságra is alkalmazható: „Végy egy hullát s tedd ahová akarod. Látni fogod, hogyha mozzog, nem ellenkezik; ha megállítod, nem változtatja helyét; ha elbocsájtod nem tiltakozik. Ha magasba emeled, nem fölfelé, hanem lefele néz; ha biborba öltözteted, sápadtsága még jobban eltűnik“. (Balanyi Gy.: Assisi Szent Ferenc: 223—224 lap). Így a gyermek sem törődik sokat azzal, ha szép ruhában öltöztetik, ha előkelő társaságba viszik s ha egyéb megtiszteltetés éri, ő marad mindig csak az, aki volt, egyszerű, alázatos s az ilyen megbecsülésekkel szemben közömbös. Arra nézve, hogy Ferenc testvérben mennyire élt a gyermeki alázat, nincs szükség külön bizonyítékokat életéből felhozni, mert magáról való gondolkodása és érzülete eléggé közismert. Nézzük inkább közvetlen társait: Masseur testvér addig esedezett Istenhez, míg el nem nyerte ez erényt, melynek megszerzésére egy az alázatosságról tartott magasztaló beszéd figyelmes hallgatása szolgált buzdításul. Juniper testvér azzal fordította tréfára a nép hódolatát iránta, hogy egy gyermek mellé ült a hintába a város szélén s addig ringatta magát gyermeki módon, míg el nem távozott a nézőközönség, min a testvér szerfölött örvendett, hogy így a tiszteletet távoltarthatta magától. Szent Antal rejtett élete a szószékrelés előtt, Bonaventura részvétele az alsóbbrendű munkában Szent Paskál stb. testvérek épületes alázatossága már ismeretesek. Együttvéve az egész ferences család magán viseli az alázatosság bélyegét: az első Rend doigozó testvérei, Szent Klára és követői, kik a zárda klauzurája mögött a világ előtt talán ismeretlenül, de Isten szemében annál tündöklőbben élik le e rövid földi életet, akár egy gyermek, kinek élete ritkán ismeretes a nagyvilág előtt.

Az alázatosságnak mintegy más formában való megnyilatkozása: az egyszerűség. E két erényt nem lehet egymástól szorosan elkülöníteni. Az alázatosság gyökere és anyja az egyszerűségnek.

E szép erényt birtokolják általában a gyermekek. Lelkületük naiv, egyenes, őszinte, igénytelen, a képmutatást, kétszínűséget, hazugságot nem ismeri. A gazdagabb szülő gyermeke rendszerint nem érzi magát nagyobbak, kiválóbbnak a szegényebb sorsú gyermeknél. Az embereket társadalmi osztályokra bontó különféle rangról, mely könnyen a kevélységre ingerelhet, ők mit sem tudnak. Nem ismerik még az emberek sokszor fékevesztett küzdelmeit az anyagi javakért, avagy a földi dicsőségért, a sok gondot, mellyel a mindennapi kenyér megszerzése jár. Ők mindent megkapnak szüleiktől s helyébe jószágot, kedvességet, szeretetet árasztanak szülőikre. A gyermeknek nincs titka. Bátor, szókimondó s így nem egyszer még a szülők előtt is felfödi saját hibáit. Ha mondanak neki valamit, nem sokat okoskodik, nem sokat fontolgat, hanem egyszerűen mindent elhisz.

Erre az egyszerűsége hívta föl tanítványai figyelmét Jézus, mikor e lelkület szükségességét hangoztatva mondotta: „Bizony mondom nektek, aki úgy nem fogadja Isten országát, mint egy gyermek, nem megyen be abba.” (Lk. 18, 17). A gyermeki egyszerűség fejezi ki a helyes viszonyt köztünk és Isten tanítása vagy akarata között.

Vajjon, e szép vonás fölismerhető-e a ferences lélekben? Hogy feleletet adhassunk, elég csak nézni Szeráfi Atyánk lelkületét, az ebből folyó intézmények szellemét, az első testvérek lelkiképét.

A még világi dicsőségért Apuliába induló Francesco készséggel visszaindul egy hang ilynemű ösztönzésére: Térj vissza szülőföldedre, ott majd tudodra adják, mit kell tenned”. (Balanyi Gy.: Assisi Ferenc: 43 l.) A San Damiano templomban tépelődései közepette fölvilágosításért esedezve a Megfeszített így szólt hozzá: „Menj Francesco és állítsd helyre hajlékomat, mely mint látod, összeomlással fenyeget. Francesco először megrettent a hang hallatára. De mikor meggyőződött róla, hogy az Úr szólott hozzája, megnyugodott és ugyanazzal az engedelmes készséggel, mellyel előbb az Apuliába vonulás szándékát föladta, válaszolta: Szíves örömmel megteszem, Uram!” (U. o. 63—64 l.) Mikor pedig Szent Máttyás ünnepén a Santa Maria degli Angeli templomában mise közben az evangéliumot hallgatta, mely Krisztusnak az apostolokhoz intézett missziós beszédét tartalmazta, oly mélyen hatottak lelkére a sugalmazott igék, hogy alig tudta kivárni a szentmise végét, miután a hallott szöveget megmagyaráztatta magának, boldogsággal telve így kiáltott föl: „Ez az, amit én akarok, ez az, amit én keresek, ez az, amit én teljes szívemből tenni kívánok”. (U. o. 93 lap). S betűszerint követte az evangélium előírását. Társaival szemben is megnyilvánul ez erénye mind a fölvetelüknél, mind pedig általában a velük való érintkezésben. Titkai neki sem voltak és különösen olyasmiket fődözött fel mások előtt, melyek megaláztatásra váltak. Ha betegségekre való tekintettel jobb vagy különösebb ételeket készítettek számára, nem mulasztotta el hírüladni környezetének, sőt a világiaknak sem. Egyik kísérőjének bevallotta, hogy alamizsnaadás közben kísértést érzett

a hiú dicsőségkeresésre. Kísérője, ki a guardian szerepét töltötte be számára, máj- és gyomorbajára való tekintettel rókabőrrel béleltette ki azon részen ruháját, de Ferenc addig nem nyugodott, míg a ruhára ugyanoda kívülre is nem tétetett egy másik rókabőrt. hogy mindenki lássa, mi van belül. Egyszerűségében a természetet megszemélyesítette, édesdeden testvéreinek, nővéreinek nevezte a természet dolgait, tüneményeit; gyöngéd szeretettel viselkedett irántuk — mint a gyermek, ki szintén azt hiszi, hogy a tárgyak éreznek, szenvednek, hogy értelmük és szabadakarata van.

Amit a Szent példájával mutatott, azt Regulá-jában is hangoztatja, mikor a testvérek ruházatáról beszél, mikor engedélyt ad nekik, hogy a vendéglátásnál „minden ételből ehetnek, amit fölszolgálnak nekik”. (Lk. 10, 8); a IX. fejezetben inti őket, hogy röviden szóljanak predikációikban a bűnről és büntetésről, az erényről és dicsőségről, „mivel az Úr is rövid példabeszédében tanított a földön”.

Szent Ferenc fia általában meg is felelték Atyjuk kívánságának e téren és még ma is lehelik az evangéliumi egyszerűséget életmódjukkal, munkájukkal. Voltak az első testvérek közt, kik szinte megtestesítői voltak az egyszerűségnek, mint Juniperus, ki beteg testvére kívánságára, a disznólatat is kész volt megszerezni neki eledelül: mint Masseur testvér, ki Szent Ferenc kívánságára maga körül forgott mindaddig, míg az nem mondta, hogy elég; mint János testvér, ki mindenben utánozta Rendalapítóját; később egy Szent Bonaventura, Szent Didák az egyszerűség képviselői. Ezt az egyszerűséget ma is tartalmazza a ferencesek eljárása a tagok fölvetelénél, a durvább testi munkában, a szónoklatban, melyben nem található „az iskolázottságnak különösebben szerkesztő formája, sem a retorikának — korszokáshoz hasonlóan — önmagát csillogtató hiú pompája. Frissek, tele vannak a közvetlenség zamatával s a szív meghatottságának édes melegével”. (Szent Ferenc nyomdokain: Brisits Frigyes: A Ferences szónoklat szelleme: 229 lap). A világi III. Rend tagjai is főképp abban különböznek a többi világiaktól, hogy igénytelenebb, egyszerűbb életmódot folytatnak.

Az alázatosságtól és egyszerűségtől elválaszthatatlan a bizalom. Nélküle az élet kín, sőt kétségbeesés. Azért mondja Szent Terézia, hogy az oly alázatosság, melyből a bizalom hiányzik, gyakran a gonosz szellem incselkedése folytán jön létre, hogy a lélek ideiglenes gyötrelmében gyönyörködhessek. Az ilyen alázatosság a gyermek lelkétől nyilvánvalóan távol áll. Neki mindenben szerető szülői karok vannak segítségére. Ez a természetes szeretet a gyermek iránt mély gyökeret vert a szülői, különösen az anyai szívben. Ezt a tapasztalat eléggé mutatja. Jézus, ki mindig a mennyekre vonatkoztatta hasonlatait, itt gyönyörű viszonyra hívja föl figyelmünket: az Istennel való bensőséges gyermeki bizalmi kapcsolatra. S ez a bizalom Istent méltán megilleti: Isten, mint végtelen tökéletességű Lény, az atyák közül is a legtökéletesebb. Bizalmat továbbá az érdemel, ki bemutatta irántunk való szeretetét, akiről tudjuk, hogy jó

hosszánk. Istennek eme jóságát hirdeti minden, mit alkotott e földön, mert itt minden az emberért van, hogy az ember meg Istenért legyen egyedül, hogy Őt műveiben dicsőítse. Nagy bizalommal lehetünk tehát Isten iránt, ki előtt úgy is csak karjaira vágyó kicsi gyermek minden ember s ki kész is fölvenni szerető gondviselő karjaiba mindegyiket.

Assisi Szent Ferenc őszinte követői előtt bizonyára nem ismeretlen a „Poverello di Dio” egyik életmozzanata: Miután Pietro di Bernardone Assisi püspökénél panaszt emelt fia ellen, a jólelkű püspök fölszólítására megjelenik a hősllekű Ferenc előtte és atyja előtt, ruháját és pénzét az atya lábai elé teszi e szavakkal: „Halljátok és értsétek meg jól: idáig Pietro di Bernardoné-t neveztem atyámnak. Mivel azonban föltettem magamban, hogy egyedül Istennek szolgálom, íme ezennel visszaadom pénzét, mely miatt annyira megháborodott s minden ruhadarabot, melyet tőle kaptam. Ezentúl már nem azt mondom: Atyám Pietro di Bernardone, hanem csupán ezt: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben”. (Balanyi Gy.: i. m. 77 l.) Majd utána egy gyermek gondatlanságával útnak ered északra, Gubbio felé s az erdő sűrűjéből rátörő rablóknak ennyit mond: a nagy Király követe vagyok. Azok az árokba dobták, Isten szabad gyermeke azonban egy kis kellemetlenség után nyugodtan folytatta útját.

Valami vonzó, szinte elbűvölő van e jelenetben, mikor az ember érzi, hogy még egy másik Atyja is van, ki sokkal jobb, sokkal édesebb s ki egyedül érdemli meg valóban e nevet. Az ő szeretete gyermeke iránt megnyilvánul a nagy természet bájában: az erdő félhomályos csendjében, a madár trillázásban, a sokszínű virágok pompás illatában, az umbriai azúrkék ég szépségén. Ferenc, az imádságban állandóan Istennel társalkodó és egyesült lélek, mit is fődözhetett volna föl mindenben mást, ha nem gyöngéd leereszkedését Istennek szegény gyermekéhez. A mennyei Atya gyöngéd szeretete kószította Ferencet arra, hogy Rendjét csupán a Gondviselésre alapítsa. Ezért azt akarta a szent Rendalapító, hogy sem a szerzetnek magának, sem tagjainak ne legyen vagyona s ha a testvérek a munkájukért járó bért nem kapnák meg, bizalommal menjenek alamizsnát kéregetni. A szegénység gyakorlására a Gondviselésben való bizalom ad erőt: Isten, a jó és mindenható Atya, mindig gondoskodik gyermekéről. Ezt a bizalmat birtokolja burkoltan minden ferences, ki a szent szegénységre és a Regulára fogadalmat tesz.

A bizalom szép vonása mellett értékes kincs: a gyermeki ártatlanság. Talán ez az a szép tulajdonság, mely leginkább megérdemli Jézus szeretetét. Egy gyermek, ki még mit sem tud bűnről, kiben még Istennel szemben nincs semmi gonoszság, csak tetszést válthat ki az égi Atya részéről. Nálunk Isten formális megbántásáról általában nem lehet szó. Bár a kisgyermekben is megvan a romlott természet s ha környezete nem vigyáz rá, csakhamar érvényesíti is hatását, sőt esetleg egy egész életet romlásba dönthet,

mindazonáltal komoly figyelemre méltó Marczell Mihály dr. állítása: „A kisgyermek rendszeres, komoly megfigyelése azt az érdekes, tapasztalati úton kapott törvényszerűséget erősíti meg, hogy benne általában a jóirányú fejlődést szolgáló energiák dominálnak”. (Marczell M.: A bontakozó élet III. 114 lap). A játék, amellet, hogy a gyermek jól eltölti vele idejét s szívét boldogsággal telíti, fejleszti még a testi izmait, a szervezet épülésére, egészségére válik, lelkileg pedig a közös játékok az egymásrautaltságra, a közösség érzületére, önkritikára, önuralomra nevelnek és ami fő: nem szóval, hanem példával. Az egyébként kevélységre hajló természet itt alázatosabb lesz, az önzés csökken. Tehát a túlzásba nem vitt, a kellő óvatossággal folyó játék nem lehet romboló hatású. Nincs meg náluk sok bűnös dolognak ismerete, így nem is csalogathatja őket. De természetes, csak a gondos felügyelet alatt marad ez így meg, mert néha a romlott környezet akkora hatást idéz elő náluk, hogy egyes bűnös dolgokban az ártatlanoknak hitt kisgyermek bámulatba ejtenék a felnőtteket ismereteik gazdagságával. És itt elsősorban a szülők a hibásak: elhanyagolják a mérsékelt felügyeletet, úgyhogy közvetve bizony rájuk is vonatkoznak a rettenetes evangéliumi szavak, hacsak a tudatlanság nem menti őket; azt mondja u. i. Jézus: „Aki pedig megbotránkoztat egyet e kicsinyek közül, kik énbennem hisznek, jobb volna annak, hogyha malomkövet kötnének nyakára és a tenger mélységébe merítenék”. (Mt. 18. 6) Jézus e szavai értékelik és egyúttal védelmezik az ártatlanságot.

Rendünkben az ártatlanság tündöklő példáját mutatja elsősorban a szeráfi Atya. Nem is lehetne Őt „Szeráfi Szent Ferencnek” nevezni, ha a szeráfok istenszeretete mellett, nem bírt volna tisztaságukkal is. A bűntől általában és kiváltképen a szent tisztaság elleni vétkektől már ifjúkorában óvakodott; szerette barátait, szívesen látta őket vendégül, vezette az élcelődésben, de itt illem- és tisztességtudó volt s ha valaki durva, illetlen szavat ejtett ki jelenlétében, azzal szemben nagyon érezte neheztelését. Celanoi Tamás és nyomán Speieri Julián ugyan azt állítják, hogy Francesco társai közt minden rosszaságban vezetett, de ezt megdönti a „Legenda trium sociorum” előadása, valamint Szent Bonaventura, kinek tollát az igazság őszinte szeretése vezette. Azonkívül a nagy terjedelmű ferences irodalomban az említett két író merész állítása egyedülálló. Casolini Szent Ferenc életrajzában írja, hogy Celanoi Tamás természeténél fogva hajlott a sötét színezés és túlzott szigorúság felé. (Casolini: Le due Leggende di S. Francesco 6 l., idézve: Balanyi: i. m. 22 lap).

Az ifjúkori ártatlanságot fokozott mértékben őrizte későbbi életében. Hisz egész élete bűnbánat volt ifjúkori botlásai kiengesztelésére és másokért, hogyne került volna tehát mindent, mivel Istent megbánthatná. Mily kegyetlenül bánt testével, a számartestvérrel! Ha a testiség vágyát érezte, egy hóval és jéggel tele verembe vetette magát s addig hempergett benne, míg a bűnös vágy el nem csillapult. Önmaga iránt nagy szigorúsága volt oka állandó betegeskedé-

sének. Bár az önsanyargatás révén jól fölverte magát a kísértések ellen, mégsem mulasztotta el az óvatosságot: ha nővel találkozott, szerényen lesütötte szemét, mert az ő felfogása szerint: ki merne Krisztus szűzi jegyesére nézni!?

Első követői mind kegyetlen zsarnokai voltak testüknek, úgyhogy Szent Ferencnek már mérsékelnie kellett a túlbuzgóságot. Angyaltisztaságával Leone testvér tünt ki; párosította vele a szelídség erényét, úgyhogy Ferenc testvér „Isten juhocskája” névvel illette. A későbbi ferences nemzedékben csaknem minden szent kivált az ártatlanság erényében. Az I. Rend tagjait külön fogadalom és a Regula XI. fejezet sarkalja ez erény ápolására. Ha tényleg megteszik, amit ígértek az Úrnak, akkor részesülnek Rendalapítójuk üdvös intézményének áldásában: tulajdonuk lesz a gyermeki ártatlanság. A II. Rend tagjai Scifi Klára nyomdokait követve örökös szüzességet fogadnak s a zárda szigorú klauzurája mögött töltik el Istenben elmerült életüket. A szerzetben sok és hathatós eszköz van a ferencrend számára, hogy a tökéletesség oly magaslatára emelkedjék, hol Isten megbánása tudatos bűnnel már lehetetlen s így érdemeiben a gyermeket is fölülmúlja.

Az eddig említett erények következményeként lép föl egy igazi közös vonás: az öröm, az életkedv. Nem igazi gyermek az, ki nem vidám. Nem igazi ferences az, ki szíve egyszerűségében nem tud örülni. A kisgyermek mindenben ezt keresi. Sajátos emberi vonás ez: a kisdéd még nem tud beszélni, de szívecskéjének érzelmeit szülei felé fordított mosolygós arcával fejezi ki. Mint minden szeretetben, úgy a szülői szeretetben is van öröm. Ahol a szeretet másra irányul, ott ez az öröm kölcsönös. Jót tenni azzal, kit szeretünk, ez nekünk is jól esik, ez minket is boldogít. Ha a gyermek azért engedelmeskedik szüleinek, hogy nekik ezáltal örömet szerezzen, akkor a szülők boldogsága rá is visszahat. A vidámság, a jókedv erkölcsi értéke annak forrásától függ. Minthogy pedig a gyermekek általában ártatlanok, azért boldogságuk is tiszta, helyes boldogság. A forrás igen bőséges számukra, mert távol állnak még az élet ezernyi bajától, a sok megélhetési gondtól, melyek a földi élet örömei közé igen sok örömet is kevernek.

Az isteni Gondviselésben bízó ferences lélek boldogsága maga a Teremtő. Minden ember a tökéletes jó állandó bírására törekszik. Az Istenbe vetett erős hit, mely szerint egyedül az Úrban lelhető föl mindaz, amit az emberi szív kíván, Istenre utal s Benne jelöli meg minden törekvésének, egész lényének célpontját. Azért a szeretet egyetlen igazi tárgya csak Isten lehet. Az elmélkedő, e szép kinyilatkoztatott igazságok mélyére behatoló szerzetes, önként fordul el a világ nyújtotta javaktól, hogy ezek helyébe szívének egész szerelmével azok alkotóját karolja át. Így aztán megérthetjük Assisi Szent Ferencet, ki örömebe két pálcikát fogott s azzal hegedült. Mily túláradó gyermeces örömnilvánulás ez! A végtelenül tökéletes Lényről elmélkedve mondhatta: Istenem és mindenem! Ha lemondunk a világ és a test javairól, ha kivetkőzünk önmagunkból,

akkor találjuk meg az igazi örömforrást. A ferencesé a tiszta lelkiismeret öröme, mely hathatósan fölülmúlja e világ gyönyöreit. Egy oly szeretetáramlat létesül közte és Isten között, melynek vége többé nem lesz, mely néha-néha ama titokzatos, rejtett túlvilági boldogságnak parányi részecskéjét már most is érezteti. Vig kedélyű volt Ferenc testvér, ugyanezt kívánta követőitől is. Ők meg is feleltek Atyjuk eme óhajának. Assisi nagy Szentje nem zárkózott el a természettől, hanem Isten remekművét csodálva szemlélte benne s kis énekeseivel, a madarakkal, versenyre kelt Isten magasztalásában. „Szent Ferenc lett a napnak énekese s az éneklő madarak kóristája s a szent öröme s boldogságnak világgá dalolója“. (Szent Ferenc nyomdokain: Prohászka O. dr.: Szent Ferenc áhítata: 38 lap). Örömmel üdvözölte a halál nővért, ki számára utolsó lépcső volt az örök cél elérésére; így aztán vidáman dalolva ment Istenhez, kiben minden cselekvő ember célját elérve örökre megnyugszik.

E célt elérni hivatva van minden ember. Erre segít mint eszköz e kis dolgozat folyamán főbb vonásaiban bemutatott gyermeki lelkület. Azt mondja u. i. Jézus: „Bizony mondom nektek, ha meg nem változtok és nem lesztek, mint a kisdedek, nem mentek be a mennyek országába“. (Mt. 18, 3). A gyermeki lelkület szolgáltatja a lelki tökéletesedés alapját. Az alap fontos az építkezésnél. Nélküle nincs épület s viszont minél rendíthetetlenebb alapot kap, annál szilárdabban fog állni. Ha tehát a tökéletességet, azaz a befejezett erkölcsi jóságot el akarjuk érni, hogy így Isten minél jobban dicsőítessék általunk, mindenekeelőtt a gyermeki lelkületet kell magunkban ápolnunk és benne folytonosan gyarapodnunk.

Fr. Keresztély.

Szeretet és kegyelem.

Alig van még egy annyiak által használt szó mint a szeretet. Ez érthető is. Hiszen a szeretetnek nagy szerepe van mind földön, mind másvilági életünkben. A siralomvölgyet fényel és meleggel sugározza be, a másvilágot pedig örök boldogság honává varázsolja. De amilyen általános e fogalom használata, éppen olyan zavaros is. Szinte ahány ember, annyi értelemben beszélnek róla. Legtöbbször fogalom zavar okozza a véleményeltéréseket, ezért e dolgozat keretében a szeretet fogalmának tartalmát szándékozunk kifejtetni. Mivel pedig szoros kapcsolat van szeretet és kegyelem között, dolgozatunk második részében ismertetni fogjuk a kettő közti viszonyt is.

*

Általában a lélek azon vonzódását, törekvését nevezzük szeretetnek, mely az alanyból indul ki és mindig valamilyen jóra irányul.

Amint a jó lehet anyagi, szellemi és természetfölötti, éppen így a szeretet is. Tehát nem az alany, hanem a tárgy minősíti meg azt. Ebből következik, hogy az ember bár testből és lélekből áll, mégis képes érzékiességtől mentesen szeretni. Az igazi szellemi és természetfölötti vonzalomnak éppen ez a jellemző tulajdonsága, hogy visszautasít minden örömet, mely érzéki egyesülésből származik. A szeretet természetfölöttiségéhez nem elég a tárgy természetfölöttisége, hanem szükséges még, hogy létesítő és indító-oka is ilyen legyen. Így kapcsolódik a szeretet a kegyelemmel. Ugyanis a megszentelő kegyelemmel tér a lélekbe a hitnek és szeretetnek belénköntött erénye. A belénköntött hit segítségével megismert Isten a természetfölötti szeretet indító-oka, a belénköntött szeretet pedig létesítő-oka.

A szeretetet legtöbbször az érzelmekkel tévesztik össze, azért e megkülönböztetések után felvetjük a kérdést: érzelem-e a szeretet? Ha nagyon tág értelemben beszélünk az érzelmekről, igennel kell felelnünk. Ilyen értelemben ugyanis mindazon tudatállapotok érzelmek, melyeket valamiképpen befolyásol a gyönyör és a fájdalom, a kellemes és a kellemetlen. Már pedig a szeretet élményében mindig vannak ilyen motívumok. Lehet benne gyönyör és kellemesség, ha az alany rátalál tárgyára és egyesül vele. De nem csak a gyönyör igazolja a szeretet érzelmi voltát, hanem a fájdalom is. Ugyanis, ha a lélek valamilyen akadályba ütközik azon törekvésében, hogy tárgyával egyesüljön, fájdalom tölti el, és az ad érzelmi szint a szeretetnek. Igaz tehát, hogy minden szeretet érzelemmel jár, de az is igaz, hogy nem csak érzelem, hanem több annál.

Kornis a „Lelki élet-tel“ foglalkozó könyvében különbséget tesz érzelem és érzület között. A szűkebb értelemben vett szeretetet itt kiveszi az érzelmek közül és az érzületek csoportjába sorolja. Érzület az erkölcsi jellegű érzelmi hajlamok aktuális megnyilvánulását jelenti. A szeretet érzület, tehát vonatkoznak reá az érzületeket jellemző mozzanatok, melyeket Pfänder után a következő három pontban foglal össze. Az aktuális érzelem-gerjedelem az alany előtt úgy tűnik fel, mintha közte és a tárgy között ki volna feszítve, mely áthidalja a köztük levő távolságot. Az alany tapasztalata szerint a kifeszített érzületnek csak egy iránya van: az alanytól a tárgy felé centrifugálisan irányul. Végül pedig az érzület nemcsak irányul, hanem áramlik is a tárgyba.

E három ismertető jegy révén a valódi szeretet könnyen fölismerhető és elkülöníthető hasonló lelki élményektől. Minden szeretetben van valami feszültség, mely az alanyt a tárgyhöz húzza és kötve tartja. Már pedig ha valami kötve van, veszít szabadságából. Tehát az alany rabja lesz tárgyának. Míg az akarat nem választ, addig „mindennemű szeretet felett gyakorolja uralmát, mint kérői felett, akik közül azt választja, akit akar. De ha egyszer választott, elveszti szabadságát és férje hatalma alá kerül, mintegy rabja lesz annak, akit maga választott“¹⁾).

¹⁾ Szalézi Szent Ferenc. Theotimus. 56. l.

Az alany minden tevékenysége elárulja a rabságot, mert aki valami után vonzódik, annak minden lelki tevékenysége valami képen és végeredményben ráirányul. Akit az anyagiak érdekelnek, annak tudatvilágában valami anyagi dolog képe trónol. Aki szellemi értékekkel kerül kapcsolatba, annak akaratát, értelmét és érzelmeit ilyenek foglalkoztatják. Aki pedig a Végtelennel kerül jó viszonyba, annak Isten a minden. Amíg a vonzalom tart, a lélek rab marad és ha megszűnik, szabadon kereshet más tárgyat magának.

A szeretetnek csak egy iránya van. Mindig belülről kifelé tart. A tárgy az alanyon kívül marad mindaddig, míg az egyesülés létre nem jön. Ehhez pedig nem elég a szeretetnek a tárgyra való irányulása, hanem szükséges valamilyen közeledés is, mely átáramlás által jön létre. Az egyesülésnek gyarapodás, gazdagodás az eredménye, mivel ami azelőtt kettő volt, így egy lesz. Ha az alany az egyesüléssel a maga javát célozza, szeretete önző, gyönyörködő (*amor concupiscentiae*); ha pedig a tárgyat akarja valamilyen gyarapítani, szeretete jóakaró (*amor benevolentiae*).

Az összes szeretetek közül a legfőbb a istenszeretet, melyet ha emberre irányul, felebaráti szeretetnek nevezünk. Mindkettő lehet természetes és természetfölötti. A természetes istenszeretet indító-okai a józan ész fényénél megismert valóságok. Ilyenek az önmagától való lét, a szellemiség, a végtelenség, melyek birtokosa minden tökéletességet a végtelen fokban egyesít magában.

A hit világában Isten már nem elvont valóság, hanem Atya. A Végtelen, három isteni Személyben virágozik ki és az Atya, mint Teremtő, a Fiú, mint Megváltó és Üdvözítő, a Szentlélek, mint Megszentelő jelenik meg szemeink előtt. A hit fényének segítségével megismert Isten a természetfölötti istenszeretet indító-oka. A hit átfogja a véges és Végtelen közti űrt, a természetes ész erejét természetfölötti fokra emeli.

Az embereket természetfölötti módon szeretjük, ha bennük Istent látjuk, vagyis ha Ő a végső indító-ok. Ennek a szeretetnek a részletindítékai a következők: egy Atyának vagyunk gyermekei, egy áldozattal vagyunk megváltva és mindannyian hivatva vagyunk arra, hogy Jézus Krisztusnak tagjai és örökös társai legyünk.

Mikor felebarátainkat természetfölöttien szeretjük, tulajdonképpen Istenhez vonzódunk. Ezért nem lehetetlen Krisztusnak azon parancsa, hogy szeretnünk kell ellenségeinket is. Aki megbocsájt ellenségeinek, imádkozik üldözőiért és rágalmazóiért, csálhatatlan bizonyítékát adja igazi istenszeretetének, mivel így kimutatja, hogy ezáltal is hasonló akar lenni hozzá.

A természetfölötti szeretetre csak akkor vonatkoznak az érzelmet jellemző tulajdonságok, ha ez is aktuális. Nem vonatkozik tehát a habitusra, vagyis a beléknköntött erényre.

Természetfölötti szeretettel csak azok szeretnek, akik kegyelem állapotában vannak, mert nem lehet az okozat nagyobb az oknál. A kegyelem emeli fel a lelket a természetfölötti létbe s a kegyelemmel beléknköntött szeretet a természetfölötti szeretet létesítő-oka.

Tehát szoros kapcsolat van a természetfölötti szeretet erénye és a kegyelem között.

Szent Tamás és Szent Bonaventura tanítása szerint valóságos különbség van a megszentelő kegyelem és a szeretet isteni erénye között. B. Duns Scótus János pedig határozottan tanítja, hogy a kegyelem és szeretet nemkülönböző, hanem egy és ugyanazon habitus. Ezen állítását a Szentírás is igazolja. A megszentelő kegyelemnek hatásait ugyanis hat csoportba foglalhatjuk: Általa emelkedünk a természetfölötti állapotba, leszünk kedvesek Isten előtt, születik meg bennünk a természetfölötti élet, képesek leszünk erényesen cselekedni, bensőséges viszonyba kerülünk Istennel, jogot nyerünk az örök életre. Ezek az eredmények a Szentírás szerint teljesen azonosak azokkal az eredményekkel, melyeket a szeretet hoz létre. A szeretet által leszünk Isten fiaivá: „Lássátok, minő szeretetet tanúsított irántunk az Atya, hogy Isten fiainak neveztetünk és azok is vagyunk”²⁾. A szeretet tesz bennünket Isten előtt kedvessé: „Aki pedig engem szeret, Atyám is szeretni fogja azt és én is szeretni fogom és kijelentem neki magamat”³⁾. A szeretet révén születik meg az ember a természetfölötti világ számára, mert „aki nem szeret, halálban marad”⁴⁾. A szeretet az erények gyökere, mert akinek szeretete nincs, olyan mint a zengő érc vagy a pengő cimbalom. Már pedig Szent Pál szerint: a szeretet türelmes, nyájas — mindent eltűr, mindent elszenved, mindent remél, mindent elvisel”⁵⁾. Más szóval, aki szeret az erényes. A szeretet egyesít az Istennel, mert „Szeretet az Isten és aki a szeretetben marad, Istenben marad és az Isten öbenne”⁶⁾. Az örök élet koronáját Isten csak az őt szeretőknak ígérte meg⁷⁾. Duns Scótusnak a Szentírásból vett eme bizonyítékait még a hagyomány és a józan ész is erősíti. A Tridenti zsinat (in sessione 6. cap. 7.) *charitas* szót használ *gratia* helyett és egyben a *charitas*nak megszentelő erőt tulajdonít. Ez pedig a kegyelemnek jár. Ha a kegyelem és szeretet között valóságos különbség volna, lehető lenne a kettő között az elválasztás, legalább isteni erővel. Már pedig ez lehetetlen, mert nem lehet Isten ellenséges viszonyban azokkal, kit fiának fogadott. Tehát ahol kegyelem van, ott szeretet is van.

De még szükség nélkül szaporítanánk a létezők számát is, ha különbséget tennénk szeretet és kegyelem között, mivel a kegyelemnek minden eredményét megmagyarázhatjuk a szeretetből.

Akár elfogadjuk a Doctor Subtilis érvelését akár nem, az biztos, hogy nagyon szoros összefüggés van a természetfölötti szeretet és a megszentelő kegyelem között. Úgy hogy amit az egyikről mondunk, azt a másikról is állíthatjuk. Ebből az igazságból kiindulva

²⁾ Ján. I. 3. 1.

³⁾ Ján. 14. 21.

⁴⁾ Ján. I. 3. 14.

⁵⁾ Kor. I. 13. 4.

⁶⁾ Ján. I. 4. 16.

⁷⁾ Jakab I. 1. 12.

a természetfölötti szeretetet különböző szempontokból vizsgálhatjuk.

Amint a megszentelő kegyelem nem átmeneti, hanem megmaradó valóság, így a természetfölötti szeretet is. Nem olyan tehát, mint a természetes szeretet, mely addig tart, míg a szeretet gerjedelme aktuális. A természetfölötti szeretet állapotszerűen van a lélekben. Míg az ember a kegyelem állapotában van, addig a természetfölötti szeretet is él a lélekben. Mikor valaki elveszti a megszentelő kegyelmet, a természetfölötti szeretet is kihál belőle.

A megszentelő kegyelem elvesztése a halálos bűn elkövetésével következik be. Aki a halálos bűn állapotában van, annak lelkében kialudt a természetfölötti szeretet tüze.

A bocsánatos bűn nem oltja ki és nem is kisebbíti a megszentelő kegyelmet s így a természetfölötti sem. Ez azonban nem azt jelenti, hogy egyáltalán nem árt neki. A sok bocsánatos bűn gyengíti a lelkiismeret érzékenységét és így közvetve előkészíti a halálos bűn utját. Azonkívül, amely lélekben sok a bocsánatos bűn, ott igen ritkán nyilvánul meg a szeretet aktuáliter. A tökéletesség után való előrehaladásnak pedig ez a fokmérője és nélkülözhetetlen eszköze. A természetfölötti szeretet ugyanazokból a forrásokból ered, mint a kegyelem. Tehát a kegyelem gyarapodásával együtt jár a tökéletesedés is. A kegyelem pedig részint a szentségek (ex opere operato), részint az érdemszerző cselekedetek (ex opere operantis) révén jut a lélekbe.

A szeretetben való növekvés nem azt jelenti, hogy a megigazulásakor a lélekbe került szeretethez a szentségek vételével és az érdemszerző cselekedetekkel mindig új és új szeretetet adunk, mint valami mennyiséget a mennyiséghez. Ahhoz, hogy valamit valamihez hozzá adhassunk, szükséges a két dolog különbözősége. Már pedig egy személyben a szeretet csak egy, mely az első kegyelemmel tér a lélekbe. A tökéletességben való növekvést egyedül az okozza, hogy az alany mind jobban és jobban részesül, már az első kegyelemmel megkapott szeretetből.

A szeretet fokától függ az Istennel való egyesülésnek tökéletessége. Teljes tökéletességgel csak a Szentháromság Személyei szeretik egymást. Az ember, mivel véges, csak végesen szeretheti Istent. De így is tökéletes lehet az ember szempontjából, mivel a lehető legjobban szeret. Ez a lehető legjobban való szeretés is különböző a földi és a másvilági életben. Az üdvözült lelkek úgy szeretik Istent, hogy értelmük és akaratuk megszakítás nélkül reá irányul. Erre a földi életben képtelenek vagyunk. Még a legnagyobb szentek sem tudnak megszakítás nélkül Istenre gondolni és Őt aktuáliter szeretni. Tökéletesen e világon az szeret, aki a kegyelmi állapotot minden körülmények között megőrizve arra törekszik, hogy minden gondolata, szava és cselekedete Isten iránti szeretetből eredjen.

*

Ez a szeretetnek gyönyörű épülete. Amint láttuk alapjai az emberi természetbe vannak beágyazva, de miként a templom is csak akkor mutat az ég felé, ha az alapokról kiemelkedik; a szeretet is

csak akkor érhet át a túlvilágba és érheti el Istent, ha a természetesre felépül a természetfölötti szeretet. Isten megadta a lehetőséget az ember számára, hogy kiépítse magában a végest a Végtelennel összekötő hidat. Krisztus pedig segítségére siet a nagyra hivatott embernek, hogy így az Ő vezetése és az általa szerzett kegyelmek segítségével betölthesse hivatását. Az embernek tehát nem szabad elsiklania Isten tervei és Krisztus szándékai fölött, hanem meg kell azokat ismernie, hogy ezáltal fölbuzduljon azok megvalósítására.

Segédkönyvek :

1. Szent Tamás : Summa Theologica pars 2 2-ae.
2. Frassen : Scotus Academicus VIII.
3. Tanquerey : Dogmatica.
4. „ „ „ : Aszkétika és Misztika.
5. Kornis Gy : Lelkiélet III.

Fr. Othmár.

A szememen kettős lakatot tartok.

*A szememen kettős lakatot tartok,
Hogy ne mehessen szívemhez senki,
Mert félttem búsan, aggódó búval
Ezt a csupa-csoda gyémántharangot.*

*Mert nem szabad, hogy bárki a világon
Profán zsongású ritmusra húzza,
És nem szabad, hogy ezüst-kötele
Marokról marokra szabadon járjon.*

*Hisz beleremegnék : én torony-magam
És meginogna rajtam a kereszt
És lennék kénes, kiáltó átok :
Magamnak, s másoknak únos-úntalan...*

*Lennék tán piac, utca, zajgó vásár,
Táncterem, üszögben roskadó rom.
Letarolt mező, vagy gomolygó felleg,
S Uram, asztalodhoz hiába várnál...*

*De gondolatom most vétket írt, tapos :
Lakatom biztosan zárja szemem ;
A szívem glóriát zengő harang,
Hangja szent zene : rejtett, titokzatos*

*Nem akarom, hogy durván letörölje
Szívem szent hamvát a bűn, a lárma !
Ne legyen hát más hazám a földön,
Mint a szentély ezerszer áldott földje,
S a szívem legyen a Tiéd, Uram, örökre !!*

Fr. Bédu.

A játék szerepe a nevelésben.

A gyermek jó és rossz hajlamokkal, életkincsekkel és életterhekkkel lép az életbe. Hogy az élet hosszabb vagy rövidebb útját mint harmonikus ember, kiben a test a lélek érdekeit szolgálja, szerencsésen tehesse meg, szükséges az életterhek mielőbbi elhagyása és az életkincsek kamatoztatása. Az újszülött gyermek számára azonban a földi élet ismeretlen. Vezetőre van tehát szüksége, aki megmutatja neki, hogyan fejlesztheti magát harmonikus emberré. Ezt a hivatást tölti be a nevelő a fejlődő gyermek mellett. Ezen magasztos hivatás szükségessé teszi a nevelő számára a gyermek azon testi és lelki igényeinek ismeretét, melyek kielégítése elengedhetetlenül szükséges a gyermek normális fejlődéséhez, továbbá szükséges, hogy felkutassa a gondjaira bízott gyermek értékeit és tehertételeit, és végül, hogy minél több jó behatásnak tegye ki s ezáltal értékeit gyarapítsa.

Sajnos, mint az élet minden más kérdésében, úgy a nevelés terén is sok tévedés fordul elő. Nem egyszer maguk a szülők is téves utakon járnak és nevelői munkájukkal rossz alapot adnak gyermekük egész jövőendő életének. Ezért minden nevelőnek elengedhetetlen kötelessége, hogy megismerje a helyes nevelés eszközeit, melyek között fontos szerepe van a játéknak. E dolgozat keretében a játék nagy jelentőségét szándékozom bemutatni.

Mindenekelőtt ismertetnem kell, mit is nevezünk tulajdonképpen játéknak? A játék mozgás, tevékenység. A játészó egyén szempontjából nézve öncélú szabad tevékenység. A játékhoz tehát szükséges, hogy a játészó egyén a mozgást magáért a mozgásért végezze, minden más cél kizárásával, és hogy ez a mozgás ne kényszerből, hanem önelhatározásból történjék.

A gyermek testének fejlődésre, erősödéssre van szüksége. Ezt a mozgás hozza létre. A mozgás segíti elő az anyagcserét, ez tartja helyes ütemben a vérkeringést és fejleszti az egész szervezetet. A gyermek azonban éppen gyengesége miatt munkára nem alkalmas és így ezt a testi fejlődés igényelte mozgást a játék nyújtotta a fejlődő szervezetnek. A játék tehát nem pusztán időöltés vagy éppen séggel időlopás a gyermek életében, hanem ellenkezőleg a gyermek testi fejlődésének nélkülözhetetlen feltétele. Olyan a játék a gyermeknek, mint a napsugár a virágnak, ez élteti, ez fejleszti. Aki a gyermektől elveszi a játékot, hervadásra kényszeríti őt. Azok a gyermekek, akik keveset vagy egyáltalán nem játszanak, akiket a helytelen nevelés a gyermekjátékok kedves világából az öregek társaságába kényszerítik, illetve akiknek az élet mostohasága nem engedte meg, hogy élvezzék a gyermekkor örömeit, véznák, sápadtak, mindenféle betegségekre hajlamosak. Nem lehet itt csak a hiányos táplálkozásra, egészségtelen körülményekre hivatkozni, hanem el kell fogadni, hogy sokszor a játék hiánya lopja le a gyermekarcok-

ról az élet piros rózsáit. Nem csak a szegény néposztály nevel beteges nemzedéket, hanem a vagyonos osztály is. Sokszor az agyon-dédelgetett egyetlen a legfejletlenebb.

Az ember munkára született s teher számára az élet, ha tehetlensége miatt nem dolgozhat. A játék fejleszti a gyermek testét és ugyanakkor fejleszti testi és lelki képességeit is, miáltal alkalmassá teszi a munkára. Erről győződünk meg, ha kutatunk a játék célja után. Igaz a játék öncélú tevékenység, de csak a játészó egyén szempontjából tekintve. Másként áll azonban a dolog, ha a játékot objektíve nézzük. Ez esetben már messzebbfekvő célok rejlenek a játékban, melyeket a játék pillanatnyi körén túl kell keresnünk.

A játék céljának megfejtésére sok elméletet állítottak fel. Egyik szerint a fáradt test felfrissítése a játék célja, viszont nagyon elterjedt a játéknak az erőfölösleg által való magyarázata is. Ezek azonban nem állják ki az ellenvetések áradatát. Erre a kérdésre a játék biológiai alapú begyakorlás-elmélete adja meg a legelfogadhatóbb feleletet, melynek kiépítésében K. Groos szerzett nagy érdemeket. Ő az állatoknál tett megfigyelések alapján úgy találta, hogy csak azok az állatok játszanak, amelyek nem kész diszpozíciókkal jönnek a világra s amelyeknek ezen nem kész diszpozíciókat begyakorlás által fejleszteniök kell. A játék, megfigyelése szerint, ezeknél ezt a begyakorlást szolgálja. Ezen megállapítást aztán az ember játéka is alkalmazta, kinek szintén fejlesztenie kell a magával hozott készségeket, hogy a jövő élet feladatainak eleget tudjon tenni.

Vessünk egy rövid pillantást az életre és a gyermekek játékára s látni fogjuk, hogy a játék valóban a jövő életre készíti elő. A meglett férfinek, erőre, bátorságra, leleményességre van szüksége az élet küzdelmeiben, míg a nő szívet az anyai érzés, meleg szeretet s a verejtékes férfihomlokot letörlő kedvesség kell, hogy eltöltse. Ennek megfelelően a fiúgyermekek játékába erőt, invenciót találunk, míg a leánykák játéka kedves, érzelmes, anyáskodó.

Hasonlóképpen a játékban sajátítja el a gyermek az érzékszervek és végtagok alkalmas használatát, a mozgások kellő egymásmellé rendelését és gyorsaságát, a dolgokról való bánásmódot. A játék fejleszti a képzeletét, módot ad a gyors ítézésre és gondolkodásra. A megfontolást és elhatározást, a türelmes és kitartó akarást, a másokkal való közös cselekvést és még sok egyebet először leginkább játék útján gyakorol be az ember. A játék tehát valóban a szunnyadó készségek begyakorlása s mint ilyen alkalmassá teszi a gyermeket a munkára.

A munkára való alkalmasság magában még nem elég. A munka terhes és fárasztó s ha valakiben nem él a munka szeretete, annak az élet mégis csak nyűg és teher. Furcsán hangzik, és mégis nem a kora munkárafogás, hanem a játék szeretete kedvelteti meg a munkát. Mégis sok szülő, ki a gyermekének csak javát akarja már korán iparkodik elvonni gyermekét a játéktól s tanulásra vagy más munkára szorítja, azzal a gondolattal: tanulja meg korán a munka

szeretetét, hogy dolgozó ember legyen belőle. Mennyire tévednek ezek a jó szülők. Azonfelül, hogy elvonják a gyermeket a normális fejlődésének egyik nélkülözhetetlen feltételétől, a munkaszeretet helyett is éppen a munka terhes voltának tudatát csepegtetik gyermekük lelkébe. Nem kell félni, hogy a gyermek a sok játék miatt nem szokik komoly munkához, hiszen a játék nagyon komoly dolog a gyermek szemében és csak a felnőtteknek játék. Csak figyeljük meg a játszó gyermekeket. Minden tudásukat, ügyességüket beleviszik a játékba. És ha elrontjuk amit játék közben alkottak, mennyi fájdalom ül a szemekben és hányszor kitör a kicsi szívek panasza: ezért dolgoztunk, fáradtunk annyit?

Játéknak mondják ők is a játékot, mert így halják a felnőttektől, azonban mégis komoly dolognak fogják fel. Benne mindig a tökéletesebbre törekszenek és fejlődésükkel játékuk is mindig tökéletesebb formát ölt. Mikor aztán a megfelelő kor elérkezik, a gyermek lassan elhagyja a játékot és más, fejlettebb egyéniségének megfelelőbb foglalkozás után néz. Mikor aztán a játék már egyáltalán nem elégíti ki, amikor már ő is játékot lát a játékban, egészen elfordul és tevékenységhez szokott természete komoly munkát kereset vele. Így lesz a játszó gyermekből munkaszerető ember, míg a játéktól való elvonás azt a rossz emléket hagyja lelkében, hogy a tanulás, a munka rabolta el tőle az örömeket, melyeket más gyermekek boldogan élvezhettek. Ez a tudat végig kíséri egész életén és keserűvé tehet számára minden munkát, mert benne a boldogság, öröm elrablóját látja.

Az ember testből és lélekből áll és amint a testnek, úgy a léleknek is vannak igényei, melyeket ki kell elégíteni. Az emberi lélek minden megrezdülésével örömet, boldogságot keres. Ez a lélek legmélyebből fakadó igénye. A gyermek életében is az öröm és boldogság utáni vágy az egyik legerősebb mozgatható energia. Az örömkeresés egyszerű mód bár, de a legkisebb korban, a pólyában is megnyilvánul és ha nem talál kielégülést, a kisgyermek fájdalmát hangos sírással vagy indulatossággal tudunkra is adja. E jelenségeket észlelhetjük nála akkor is, ha megakadályozzuk mozgólódásában. Ellenben ha szabadon rúg-kapálódzhat, kezével szabadon hadonászhat, arcán az öröm, megelégedett boldogság mosolya ragyog. Ezt a lelkének örömét eláruló mosolyt a mozgás csalta ki arcára, mely mozgás nem más, mint a játék legegyszerűbb formája. Így tehát a játék a gyermek számára az öröm forrása és amellett, hogy fejleszti szervezetét, alkalmassá teszi a munkára és munkaszeretetre nevelik, kielégíti lelkének legerősebb mozgatóját a boldogság és öröm utáni vágyat is. Aki tehát megfosztja a gyermeket a játéktól, megfosztja lelkét a tiszta örömök forrásától is.

Nem szabad azzal álltatnunk magunkat, hogy a gyermek jól érzi magát az öregek között. Amint u. i. magára marad, örömeiket kereső lelke üresnek találja az életet, mert nincs ami le tudná kötni és lelkét örömmel telítené. A játék az ilyen gyermeket már nem érdekli, mert ezek a gyermekek túl sokat kaptak, többet mint

kellett volna. Megkapták azokat az örömforrásokat, melyeket a felnőttkor kínált volna nekik. Viszont rengeteget vesztek, elvesztették a legszebb életszakaszt, a játékos gyermekkort.

A magáramaradt gyermek azonban nem áll meg itt. Lelke továbbra is vágyódik az öröm és boldogság után és ha nem talál nemeset és szépet, bűnös utakra téved és hozzá nem illőben keres kielégülést. Mivel a gyermekjátékok már nem érdeklik, kezdi utánózni a felnőtteknél látott és hallott dolgokat. A kisgyermek pedig nagyon jó megfigyelő. Azon általánosan elterjedt téves hittől szemben, hogy a gyermek nem érti ami körülötte történik, a gyermek nagyon sokat lát, többet mint a felnőttek gondolnák és szeretnék. Így aztán a munkásosztályoknál a zsúfolt lakások által létrehozott kényes helyzetek, a vagyonos osztályoknál pedig a szülők fegyelmezetlensége sok olyan dologról lebbenti föl a fátylat a gyermek előtt, amit ösztönös örömgényeivel aztán élvezni akar és próbál is élvezni, de amely szenvedéllyé erősödve benne egész életét tönkretelheti.

Mindezek alapján oly valaminek kell tartani a játékot a gyermek életében, amit nem lehet mellőzni, amit nem lehet kihagyni anélkül, hogy a gyermek normális testi és lelki fejlődése súlyos kárt ne szenvedne.

Ezenkívül a játéknak még két igen fontos szerep jutott a nevelésben, amiért is nemcsak nélkülözhetetlen, de nagyon is hasznos és éppen ezért föl kell használni a nevelésben. A játék tárja föl ugyanis a nevelő előtt a gyermek lelkét és ugyancsak a játékon keresztül nevelhető a legeredményesebben.

A nevelő eredményes munkát nem végezhet addig míg meg nem ismerte a gondjaira bízott egyén jó és rossz tulajdonságait. A lélekmegismerés a felnőtteknél nem ütközik nagy nehézségbe, mert a kiforrott ifjú vagy hajadon, vagy a kiegyensúlyozott ember maga keres módot és alkalmat arra, hogy lelkét feltárhassa az előtt, akitől irányítást vár. A gyermek erre az öntudatos lélektárási nem képes, mert maga sem ismeri lelkét. A gyermeknél tehát más módot kell találni a lélekmegismerésre. Ennek úgyszólván egyedüli és legbiztosabb módja a gyermek játékának megfigyelése.

Játék közben a gyermek föltárja egész belső világát. A játék tárgya fényt vet erkölcsi érzékének irányára képességeire, lelkének alapvonásaira és nem egyszer jelzi a lappangó tehetséget. Útjára megmutatja a lélek elevenségét. Formája és egész lefolyása felszínre hozza a gyermek minden jó és rossz tulajdonságát, apró erényeit és hibáit. Játék közben megismerhető a gyermek akaratvilága, hogy van-e benne ambíció, állhatatosság vagy pedig nemtörődömség tartja hatalmában. A lemondani-tudás, önzetlenség és önzés, a lélek melegsége, szeretete és ellenkezőleg hidegsége, a megbocsájtani tudó, illetve a haragot tápláló lelkület, a részvét és káröröm mind megmutatkozik a játékban. Játék közben látszik meg leginkább, hogy mennyire tudja magát fékezni a gyermek, mekkora benne a lelki finomság illetve durvaság.

A játék kielégíti a gyermek öröm utáni vágyát, mely a lélek

legmélyéről fakad. Ebből érthető, hogy a játék milyenségéből vissza tudunk következtetni a lélek milyenségére. Visszakövetkeztetésünk helyességét pedig biztosítja az a körülmény, hogy a gyermek játékban teljesen szabadon cselekszik és így azt teszi, ami lelkének legjobban megfelel.

A lélek megismerése után következne aztán a jóra és nemezebbre nevelés. Ebben is nagy segítségére van a játék a nevelőnek.

Hiába beszél a gyermeknek a nevelő akár egy félórán át is, hogy mi az a durvaság és, hogy milyen csúnya az, nem marad abból a gyermekben semmi. De ha játék közben, amikor észreveszi, hogy a gyermek például üti a hintalovat s csak egy szóval figyelmezteti, hogy nem helyesen cselekszik s hogy ezt a jó emberek nem teszik, mert ez durvaság, elég a gyermeknek, hogy abbahagyja s talán soha többé ilyesmit, ami lelkében a durvaságot ápolja, ne tegyen. Ilyenkor már megérti mi az a durvaság. Különösen jó, ha játék közben a nevelő a gyermek előtt a felnőttekre hivatkozik, pl. hogy ezt csak a rossz emberek teszik. Ez mély nyomot hagy a gyermek lelkében, mert a kisgyermek játékban, különösen 6 éves korig a felnőtteket utánozza s minden törekvése az, hogy minél tökéletesebben utánozza őket.

Azonkívül, hogy játék közben nevelhető talán a leghatásosabban a gyermek, maga a játék is sok jónak is lehet forrása.

A gyermek társai körében jobban szórakozik, mint egyedül. Társakat keres tehát magának és csak ritkán játszik egyedül. A játéknak éppen ezen szociális természeténél fogva van nagy nevelő hatása. Megéreztetni ugyanis a gyermekkel az egymásra utaltság szükségességét, ami aztán szükségképpen kiváltja lelkéből a szeretetet, mások megbecsülését és mindazokat az erényeket, melyek nélkül társas élet lehetetlen.

Önkritikára is nevel a játék. Egyik-másik gyermek ügyessége, tudása, lelki finomsága játék közben csakhamar kiütközik és ezt nemcsak a felnőttek, hanem a gyermek is észre veszi. Azután összehasonlítja magát társával és kritikát mond maga fölött. Ha aztán kisebbnek látja magát társa mellett, ez az önkritika nemes törekvésének lehet megindítója.

Eddig láttuk, mennyire szükséges és megbecsülhetetlen a játék. A következőkben már most arról kell szólnom, mihez tartsa magát a nevelő a játékot illetően, vagyis, hogy milyen kötelességek nehezdednek a nevelőre a gyermek játékos természetéből kifolyólag.

Elsősorban is nem szabad a gyermeket a játéktól eltiltani, hanem ellenkezőleg, alkalmat kell adni a játékra. Nem hogy eltiltani nem szabad a játéktól, de elő is kell azt segíteni nála. Ezt szolgálják a különböző játékszerek.

Ami a játékszereket illeti, két igen fontos dolgot kell megjegyezni. Mégpedig: a gyermeknek ne legyen sok játéka s a játék legyen egyszerű. A sok játék megint csak unottá teszi a gyermeket. Az újabb és újabb játékok nem hoznak igazi örömet. A sok játék lerontja a gyermek lelkének egyik legnagyobb értékét is, a kitartást.

Ha minden játék rendelkezésére áll a gyermeknek, kitartóan egyikkel sem tud játszani. Mindenbe belefog, de csakhamar abba is hagyja. Így fejlődnek aztán a nagy terveket készítő, de semmit komolyan ki nem dolgozó, rendszeres munkára nem képes emberek.

A gyermek játéka legyen egyszerű. Manapság a játéktárgyak egész ipart tesznek ki, mozgó katonákat és mindenféle gépeket készítenek a gyermekek számára. A gyermekek ezen modern csoda-játékszereknek először megörülnek, de csakhamar rájuk únnak, mert alig akad velük dolguk. A gyermek pedig nem gyönyörködni akar a játékaiban, hanem játszani akar velük. Adjunk tehát a gyermekek kezébe természetüknek megfelelő, egyszerű játékot, amit alakíthatnak, formálhatnak.

A játékszer magában még nem elég a gyermeknek. Neki társak is kellenek. A társaitól elzárt gyermek él és fejlődik ugyan, de a tapasztalat bizonyítja, hogy a társakkal játszó gyermekek sokkal erősebbek és fejlettebbek edzettebbek és vidámabbak mint a magukban játszó gyermekek. Helytelenül cselekszik tehát a nevelő, amikor nem engedi a gyermeket társai közé, ha mindjárt azért is teszi, hogy a játszótársak között elromlik. Nem játszótársaktól kell elvonni a gyermeket, hanem a rossz társakat kell a gyermektől távoltartani. Ebből következik aztán a nevelő másik fontos feladata, t. i. hogy játék közben is legyen a gyermekekkel és soha magukra ne hagyja.

Helytelen és hibás dolog a gyermeket játszótársaitól elvonni, de éppoly hibás felügyelet nélkül játszótársai közé engedni. Bármennyire is értékes a játék a gyermek fejlődése szempontjából, mégis fel kell híyni a nevelők figyelmét, hogy a játéknak sok káros hatása is lehet. Így a kisebbség érzete igen gyakran gyermekorból való és a játékban történt összehasonlításból ered. Mások fölénye ugyanis nem mindig vált ki törekvést. Igen sokszor önleértékelést szülhet. Ez megtörténhetik, ha a gyermekek egyedül játszanak, de ha ott van a nevelő, buzdításával, bátorításával könnyen elháríthatja a játéknak ezen rossz hatását.

A játékban a rossz éppúgy felszínre kerülhet, mint a jó. A gyermek pedig ennek utánzására és elsajátítására is készséges. Szomorú dolog, de mégis valóság, míg ártatlan gyermekkorról beszélünk, addig a 3—6 éves gyermekek 60% már átesett az erkölcsi élet valamelyik krízisén. Mikor a megdöbönt ember ennek oka után kutat, a gyermek vallomása alapján összeállított statisztika azt mondja, hogy 34%-át rossz játszótársak befolyásolták.

Mindezekből láthatjuk, hogy a játék nem is annyira játék a gyermek életében, hanem nagyon is komoly dolog, amit nem lehet lebecsülni semmibevenni. Kicsinek látszik és mégis az egész életre döntő hatással van. Nagy jelentősége letagadhatatlan. Éppen ezért be kell állítani a nevelésbe. És pedig úgy kell beállítani, hogy a gyermek testi és lelki fejlődését szolgálja és munkaszerető erkölcsös emberré tegye. Így közelebb jutunk ahhoz a testben és lélekben egészségesebb nemzedékhez, mely után az egész világ vágyódik.

Fr. Amand.

Emberek.

Néhány izgága még csak gyerek-ember,
de lelkét kalandok titka hajtja :
unalmas így! egy kis sétát kell csinálni,
ezernyi rejtvény az élet, rajta, rajta!!
Kutat: előtte gyanús fóliánsok.
Rohan örvénylő gondok vadonába,
a szabadság-boldogság kulcsát kutatja,
s közben sátán-csapdákra téved a lába.

Másokban meg toronnyá nő a gőg :
csak nem kell a papok gyermekmeséje!
Rohanni kezd. Semmi sem hökkenti vissza.
és önérzete feltornyosul az égre.
Ágyában kusza ábrándok zaja zúg
és hősködő tervek orkánja tombol,
de jaj, tette nem több botor bolyongásnál :
bűn-uralomba a bús bűn-uralomból.

Sokat a pénz sugall átkos mesékre,
sokat a pénz kerít azokat hinni,
vagy lobbanó vágyak szomjazó bűn-torka
csábít minden poharat fenéig inni,
ma mea-kulpázón zokogva sírnak,
holnap bánnak bánatot, könnyet, mindent,
s tivornya közben vonító farkasokkal
tagadnak bűnöket, szentségeket, Istent.

Van akinek egy ESZME nagyon elég,
és remetés-rajongón félti, őrzi.
Ezzel kezd, folytat, végez gyermekkorától :
jó, nagyon jó, mindig jó, bár ódon, ősi.
Csak ezzel lehet itt jónak maradni,
csak ezzel lehet itt szilárdan állni!
Országok égneek. (látszik a horizonton) ...
mindegy : az Isten él! vesszen bár akármilyen ...

Én ide bújtam az ESZME ölére,
mint viharvert galamb a csendes dúcba,
amíg mások konok-romlottan csatáznak.
Szilajság, Gőgösség, Pénz, Bűn, Bacchus kútja!
nem kelletek!! Szíveket rontó mérgek,
démonimádó boszorkányos lángok!
nem kelletek!! Nem vagyok bárgyú cimbora! ...
Lelkem : csoda-világom nem bízom rátok!!

Fr. Béda.

A pap és az örvendetes rózsafűzér.*)

(Fordítás németből.)

Az ismert három rózsafűzér közül az örvendetes egész jogosan a pap rózsafűzérének mondható. Titkai igazi papi jellemet tartalmaznak abban az értelemben, hogy a papi működések az örvendetes titkokkal világos, fenséges párhuzamot alkotnak. A hívek mindig, mint valami szemlélődő imát végezzék a rózsafűzér-ájtatosságot, akkor nem válik unalmassá a titkok teljes szépségükben és mélységükben érthetők lesznek. Ez reánk papokra is vonatkozik, akik nem külsőleg, hanem belsőleg állunk a hívő sereg élén.

1. Akit te, Szent Szűz, a Szentlélektől fogantál.

A Szentlélek áthatja az emberi lelket, megteremti Isten és ember között a kapcsolatot és e szoros kapcsolatban az ember szabad-akarataival sokszor csodás dolgokat művel. Hasonlóképpen működik a Szentlélek minden papi szívben és a papságra való előkészület idején, az ifjú korban. A pap, miként Áron, az Isten szent akaratából nyeri hivatását. E meghívást a Szentlélek közvetíti a szívnek. A papságra való szorosabb előkészülés idején ismét csak a Szentlélek dolgozott rajtunk kegyelmének vésőjével. Lelkünknek tulajdonképpen vezetője Ő volt. A szentelés napján, midőn a püspök többször így szólt: vedd a Szentlelket, — akkor jegyezte el lelkünket a maga számára az isteni Lélek. A pap Krisztussal való szoros kapcsolatánál elválaszthatatlanul ott áll a Szentlélek, aki e viszonyt előkészíti s kegyelmének erejével továbbra is fenntartja.

2. Akit te, Szent Szűz, Erzsébetet látogatván, hordoztál.

A papnövendék méltóságának fényében mindig közelebb lép az örök Főpaphoz. A kisebb rendek felvételével lép először a szentélybe. Az első nagyobb rendek már erős eucharisztikus vonást mutatnak fel. Bár az új diákonus nem mondhatja az átváltozás magaslatos szavait, de in nucleo már arra hivatott s rövid idő múlva már ő is adhat életet az Üdvözítőnek. Tehát az örvendetes rózsafűzér első és második titka teológusainknak és szemináristáinknak szól.

3. Akit te, Szent Szűz, e világra szültél.

Sok tabernákulumon az angyali üdvözet látható. Valóban, mélyebb értelmű tabernákulum nincs is. Az oltár asztalán minden nap újból megszületik az Üdvözítő az Eucharishtiában. Itt nem Mária, hanem a pap ad Neki életet. Amikor a pap az átváltozás szent igéit kimondja, még ha causa instrumentalis is, mégis vera causa, nem causa mortua, hanem viva. Tudjuk, hogy az anglikán papszentelés érvénytelen. Maguk az anglikánok is tudják, hogy sokan közülük — gondoljunk Bensonra — gyötrődtek és szenvednek ezért és éppen ez által találják meg az utat a sacerdotium verum-hoz.

*) Megjelent a „Sanctificatio Nostra” 1935 januári számában.

amely által biztosan képesek lesznek az Ige eucharisztikus megtestesülésének kieszközlésére. Így azután térdreborulva áhítattal mondhatják: *Et Verbum caro factum est.* Mily boldogító öröm a pap lelkében, ha az áldozat végén ezt mondhatja: *et vidimus gloriam eius, gloriam quasi unigeniti a Patre, plenum gratiae et veritatis!*

4. Akit te, Szent Szűz, a templomban bemutattál.

A pap bemutatta reggel az eucharisztikus áldozatot, de az Üdvözítőhöz fűződő eucharisztikus szálak ezzel nem szüntek meg, hanem egész nap megmaradnak. A breviárium-imádság, a szentséglátogatások, a pap gondolatai azt célozzák, hogy e kapcsolat véget ne érjen. *Pro hominibus constitutus* — nemcsak a püspöknek, hanem minden papnak szól. A pap a reábizottak gondját az Isten-ember eucharisztikus Szívének mélyébe helyezi és onnan kér és remél vigaszt, segítséget, erőt és új buzdítást. A plébános minden vasárnap hitközségéért áldozza fel az Isten egyszülött Fiát és így az áldozattal járó kegyelmek a hitközség minden egyes tagjának javára válnak. Mikor pedig a pap a stipendium-könyvben naponta kitölti a „persolvi” táblázatot, nemcsak külső kötelességet teljesít, hanem bensőleg is jelen volt a „persolvere”-nél. A papnak tulajdonképpeni munkája a szent áldozat bemutatása, ha mégannyi más dolga is akad reggeltől késő estig, mindez a nappali és éjjeli munka nem é: fel nagyságban, mélységben és értékben az eucharisztikus reggeli munkával, hisz az is csak innen meríti erejét.

5. Akit te, Szent Szűz, a templomban megtaláltál.

Az áldozat szép, de egyúttal nehéz is. Mária már igen aggódott isteni Gyermekeért; mily nagy öröm töltötte el szívét, mikor három nap múlva ismét megtalálta! A pap Krisztust áldozza fel és Krisztust prédikálja, sokszor eredménnyel, de gyakran eredmény nélkül — legalább is így tűnik fel nekünk, ámbár a kegyelem világában semmi sem vész el. — Akkor, mint jó pásztornak, keresésére kell indulnia. Mennyire örül azután, mikor felkiálthat: megtaláltam! Oly sokan vesztették el a keresztség kegyelmét és most ismét elnyerték vezeklés és bűnbánat által. Sokan már régóta nem járulnak az Úr asztalához s most ismét vendégei lettek. Sokan nem katolikus házasságban élnek, de most meghívták az Urat esküvőjükre, mint egykor a kánai jegyesek. Mindez pedig a lelkipásztor serény, türelmes munkája által történt. Hát még minő öröm az, mikor a lelkipásztor a halálos ágyán még egy elveszett lelket megtalál, valakit, akiről már régen lemondtak, akiért éjjel-nappal aggódtak.

Így lesz az örvendetes rózsafüzér a papnak is olvasója, papi működésének pedig erőforrása.

Fr. Agapit.

TÁRCA

Angelo lovag.

Mélységes csendben hallgat a vár néma, élettelen épülete. Későre jár az idő. Az éjszaka már kiterjesztette fekete palástját az álombamerült város fölé. Mára különösképen sötét az éj. Vészjósló felhők tornyosulnak az égen. A levegő nyomasztóan nehéz. Vihar van kilátásban. Bizonyosságul megdördül az ég s vakító villámok cikáznak keresztül-kasul. Megvillanásuk kékes fényénél előelőbukkan egy pillanatra a Subasio lankás hegyoldalán fekvő kis olasz városka. Assisi, egy-egy része. Erős szél nyargal végig a vidéken s nyomában alázatosan hajtják meg lombkoronájukat a százas tölgyek. Rövid időn belül megered az eső is s éles koppánással vágódnak nagy cseppjei a hatalmas ablaktáblákhoz.

A várépület a Monte Subasio tetején foglal helyet s onnan terjeszti ki karjait védőleg a város fölé. A vár úrnője, Segniora Thomasina, széthúzza az ebédlőterem ablakfüggönyét, s úgy vizsgálódik ki a koromsötét éjszakába. Természetesen nem lát mást, csak a sűrű egymásutánban megismétlődő villanások cikcakkos fényvonalát s az azokat követő mennydörgések éles robaját hallja. Félénken húzza össze az ablakfüggönyt.

— Giovanni, nézz csak le az alsókapuhoz, nem jönnek-e már? Fáklyát is vigyél magaddal. A felvonó hidat engedjétek le.

A szolga engedelmes készséggel látott neki, hogy teljesítse úrnője parancsát. Thomasina már túltaposta az ötvenedik évet, de az idő vasfoga nem igen hagyta nyomát rája. Tartása fejedelmi, dús szemöldöke magasan húzódik meg élestekintetű szeme fölött. Arca határozottságot árul el. Igazi római matróna. Kemény arcvonásait azonban bizonyos lágyság és szelídség vonalai törik meg: az aggódó és szerető anyai szív külső megnyilatkozása. Férje korai halála után egyetlen gyermekének élt. Feltő anyai gonddal örködött testi-lelki fejlődése fölött. Nemes gondolkodású, délceg ifjút nevelt gyermekéből. Angelo iránt táplált határtalan anyai szeretete nem hagyja nyugodni ezen az éjszakán sem. Hogy is pihenhetne nyugodtan, mikor fiát a hazaszeretet kötelessége a táborba szólította! Már több napja távol van s ma éjjelre jelezte megérkezését. Thomasina asszony imádságával mindenfelé elkísérte fiát és gyermekének egész életét a Madonna különös oltalmába ajánlotta. A Szent Szűz eddig meg is őrizte Angelot minden nagyobb bajtól és veszélytől. Thomasina bízott is rendületlenül a Szűzanya pártfogásában; most azonban valami szorongató érzés kerítette hatalmába szívéét. Anyai szeretete mintha megérezte volna, hogy fia veszélyben forog. Tegnap éjjel is azt álmodta, hogy Angelo lebukott lováról s páncélja alól a vér szivárgott ki. Aggódva térdel le a gyönyörű Madonna festmény előtt és bizakodóan fohászkodik az Istenanyához.

— Égi Madonna, Te örködj Angelo teste-lelke fölött!

Öblös kürtszó zavarja meg ájtatoskodását. Az ismeretes hang boldog örömmel tölti el szívét. Szorongó érzését azonban nem tudja legyőzni. Sietve indul el az alsókapu felé . . . Pár perc múlva hangos lónyerítés s patkók éles csattanása veri fel a vár felé vezető hegyi ösvényt. Rövid időn belül ismerős hangok ütik meg Thomasina fülét. A lobogó fáklyafénynél már mozgó alakokat is lehet látni. Lassan közelednek a vár felé. Legelől jön Angelo. Fáradtan üli meg lovát. Amint megpillantja édesanyját, megsarkantyúzza hátasát s feszes tartással lovagol eléje.

— Anyám! —

— Angelo fiam! Csakhogy itthon vagy. Nem történt semmi bajod? Olyan nyugtalan voltam miattad. A múlt éjjel is rosszat álmodtam rólad.

— Nem történt nagyobb bajom, anyám. Csak egy kis szúrást kaptam, itt a baloldalon.

Thomasina szemébe könny szökik. Tudta ő előre, anyai szíve megérezte, hogy veszély fenyegeti fiát. De hála Istennek, hogy nagyobb baja nincs. Vigyázva, óvatosan haladnak föl a lépcsőkön. Nemsokára a házi orvos is megérkezik, Angelot lefektetik. Sebe nem veszélyes. Pár napon belül teljesen fölépül.

Thomasina az egész éjjelt fia ágyánál töltötte. Angelo néha fölriadt álmából s ilyenkor valami Francesco nevet emlegetett. Az édesanya ekkor még nem tudta, mit jelent ez a név fia ajakán s csak később lett világos előtte Angelo teljes megváltozása attól a naptól kezdve.

Két héttel később Angelo szobájának ablakánál állt, már teljesen meggyógyult. Este volt, nyári napnyugta. A nap utolsó csókját nyomta rá az élettől pompázó természetre. Biborával bevonta az egész tájat. Angelo nekimenesztette szemét a láthatárnak. Gyönyörködve nézte a vidék szelíd színeit, a hegyek finom vonalait, a völgyek szabályos hajlását. A Foligno felé vezető úton lovas csapat vágatott. Porfelhő jelezte útját. A nap bíborvörös sugarai körülfonták a porfelhőt s lángoszlopot rajzoltak az országút közepére. Angelo csak áll s nézi a természet csodás jelenségeit. Közben a nap teljesen eltűnik a város szőlői mögött s lassankint beáll a szürkület. A délceg lovas hirtelen sarkonfordul s nesztelenül lesiet a kertbe. Valóságos földi paradicsom a vár kertje. Az élet, a természet minden szépsége, bája pompázik itt. Szerteszét kábító illatú virágok vonják össze helyüket az éjszaka közeledtére. A madárdal mindig csendesebb lesz, végül egészen elnémul. Itt egy szökőkút ontja kristálytisza vizét, amott egy kis patak kígyózik végig a kerten s fürgén siet a halasmedence felé. Csendesen, észrevétlenül beáll az este is, a gyönyörű csillagfényes itáliai este. Az égbolt csillagai sziporkázó fényvel ragyognak. Csendesen hallgatnak a fák s bódító illatukat ontják a virágok. Lágy, selymes szellő cirógatja a zöldellő növényzetet. Az egyik bokorban elkésve zengi dalát a csalóány. A teljes csend és a mámorító illat ölelkeztek össze ezen az éjsza-

kán. Erőtlen enyhe szellő fodrozza fel a kis csermely vizét, melynek átlátszó habocskáiban szelíden ragyog a telihold.

Angelo leül a kert egyik padjára. Lelkét megigézte a természet titokzatos bája. Lelkének minden vágyával, szívének minden érzelmével az éjszaka varázslatán csüngött. Szemét lezárta, s képzeletét nekimenesztette a természeti örök szépségének. Valami nagyot érzett, valami fönséges ragadta magával. Valami elkerülhetetlenül biztos s mégis sejtelmesen homályos érzés fogta el. Tisztába akart jönni önmagával, gondolataival, érzelmeivel. Előlről kezdett mindent. Tisztán emlékezett arra a jelenetre, amely gondolkodóba ejtette s megzavarta megszokott életét, más irányba terelte élete folyását. Igen, jól emlékezett vissza, hiszen nem is régen történt. Csak három hete. Büszkén ült nemestartású paripáján fényes lovagi páncélban. Háborúba mentek. Dicsőséget aratni, hírnevet szerezni. Épen a város szélére értek, amikor egy alázatos, szegényes külsejű férfi eléjeállt s így szólt hozzá:

— Lovag úr, eleget szolgáltál már a világnak, ezután inkább az Istennek szolgálj. Eddig a világ lovagja voltál, ezután légy az Isten katonája! — Ezt mondta neki az alázatos, szegényes külsejű férfi. Kötél övezte derekát, fejét kámsza takarta. Ő volt. Ferenc testvér, Pietro di Bernardone fia. Találkozásuk óta Angelo nem tudott szabadulni Ferenc testvér alázatos alakjától s hangjának határozott csengésétől. Azóta folyton fülébe csengenek Francesco szavai: Ezután inkább Istennek szolgálj! Valami megnevezhetetlen erő ellenállhatatlanul Ferenc követésére ösztönzi. Ha el akarja hallgattatni a belső hangot, ha a világ, a test, a vagyon, a dicsőség akadályt állít a hívó szózat követése elé, akkor azonnal föltűnik lelki szemei előtt Francesco szelíd alakja s újból elmondja az első találkozásuk alkalmával elhangzott szavakat.

Egy megriasztott madárka röppent ki a közeli bokorból. Angelo kinyitotta szemét. Tekintete belefűrődött a csillagos ég tarkaságába. Egyesek hosszú ideig fénylettek egy helyben, azután megindultak s elnyelte őket a nagy messzeség. Csak egy-egy hosszabb-rövidebb fénycsík jelezte útjukat. A lovag fölkel s a kis patak felé veszi útját, melynek forrásánál ragyogó márványbólfaragott gyönyörű Mária-szobor áll. A szobor illatos tearózsabokrok között foglal helyet. Angelo elnézegeti a nyíló rózsákat az esti holdfénynél. Kellemes illatot árasztanak. Egyszer csak leperreg egy szirm a rózsafejről, utána egy másik, azután egy harmadik... Az ifjúnak eszébe jut, hogy ez az élet igazi képe: szirmhullás. Így hervad el a dicsőség babérkoszorúja, így múlik, el a világ dicsősége. Titkos fuvalom kél a fák lombkoronája között. Olyan elégikus a hangja: elmúlik a nyár, elhervadnak az arc rózsák, elpusztulnak a virágok, leperregnek a fák levelei, beáll az ősz, a tél, a haldoklás s lóraül a halál... Ez a világ örömeinek az utóhangja. Letérdel a szobor elé s reményteljesen függeszti tekintetét a Szent Szűz alakjára. Összekulcsolja férfi kezét. Ujjai összefonódnak, egymást érik. Megérinti egyik ujján a jegygyűrűjét... Ez köti legjobban a világhoz. Megremeg... Mi

lesz vele? — tör ki ajkán a sóhaj... Megjelenik hirtelen előtte Ferenc testvér alázatos alakja, fülébe cseng szelíd hangja.

— Lovag úr, szolgálj ezután az Istennek!

Igen, Istennek akar szolgálni ezután, de mi lesz vele? . . . Rövid ideig töpreng, buzgón foházkodik . . . Megfogja a gyűrűt s kezdi lehúzni újjáról . . . Csak félig húzta le. Nincs elég ereje hozzá . . . Ismét visszatolja. Fel akar kelni, de mintha valami titkos erő marasztalná . . . Ismét megfogja a gyűrűt; egy erőteljes rántás után a tenyerében van. Magasra emeli . . . Nem, nem dobhatja el, ez nem méltó egy lovaghoz. Szép csendesen a szobor állványára teszi. Nagyot sóhajt s mélyet foházkodik.

— Madonna, Te tedd Őt boldoggá!

Háta mögött megzörren a haraszt. Angelo hátranéz. Thomasina asszony áll mögötte.

— Anyám!

— Angelo fiam, miért vagy ily sokáig fent? Gyere szépen lefeküdni. Megfogja kezét. Anya és fiú egymás mellett haladnak kéz kézben. Thomasina érzi, hogy gyermeke keze nagyon remeg. Arcába néz. A hold kísérteties fénye még sápadtabbá teszi Angelo amúgyis halvány arcát. Padhoz érnek.

— Jóanyám, üljünk le egy kicsit; valamit akarok mondani neked.

— Jól van, fiacskám. Mondd csak, amit akarsz?

— Rövid leszek, anyám. Talán még nem is tudod. Találkoztam Ferenc testvérral, Pietro di Bernardone fiával s Ő azt mondta, hogy az Isten a saját szolgálatára hív. Azért most elhatároztam, hogy búcsút mondok a világnak, búcsút mondok neki is.

Thomasina csak most értette meg, mit jelent fia megváltozása betegsége óta. Csak most értette meg, miért emlegette annyiszor Angelo lázalmában Francescot . . .

— Fiam, hát itthagynál egyedül? Talán szűk lett az atyai hajlék, hideg lett az anyai csók, hogy elkivánczol innét? Megfogta Angelo kezét s mikor látta, hogy a jegygyűrű hiányzik ujjáról, tovább folytatta a kérdezősködést.

— Hát vele mi lesz?

Angelo röviden, határozottan felelt.

— A Madonna pártfogásába ajánlottam őt. Ő bizonyára boldoggá fogja tenni.

Thomasina tovább nem is ellenkezett, mert tudta, hogy akit Isten Ferenc testvér által hív meg szolgálatára, az meghívásának nem szegülhet ellen. Legalább is ezt mutatta az akkori gyakori és feltűnő sok eset. Megindultak mindketten a várkapu felé. Mindketőnek a szemében könny csillogott: édesanyáéban a bánat, gyermekében pedig az örömkönnye.

A lány, selymes szellő, amely ilyenkor az esti órákban átsugott a vár százados falai között, mintha búcsúztatót zokogott volna az elmúlt régi időkről.

S mire az estipír bitorával még egyszer elöntötte a vár hom-

loksatán ragyogó családi címet, a vár örökös nélkül maradt. S mire még egyszer ilyen szép csillagos éjszaka lett, s mire még egyszer zengte esti dalát a csalóány a bokorban, addigra Angelo lovagból már Angelo testvér lett . . .

Fr. Ildefonz.

Figyelő.

Nem esztelenség verőfényes napot várni, mikor azt tapasztaljuk, hogy mindig jobban és jobban borul? Nem ábránd egy jobb korban való reménykedés, mikor az események rosszat jósolnak? Forradalmak, igazságtalan háborúk, új pogányság, istentelenség, satnya evilági gondolkodás szörnyei szabadon száguldanak, hódítanak és iszonyú mélység felé sodornak embereket, népeket. Sokszor vetődnek fel bennünk e kérdések. Feleletet keresünk. Igaz, hogy az események még mindig pálfordulás ellen bizonyítanak. Mi mégis meggyőződéssel hirdetjük egy jobb kor eljövetelét. Van-e reális alapja meggyőződésünknek? Van.

Az emberiség csak az igazság útján haladhat békésen célja felé. Ha letér erről az útról, eltéved és kaoszna, összeütközéseknek nyitja meg forrásait. Ez megtörtént. A humanizmus túlhajtásaiból megszülettek az „izmusok“, megerősödtek, hatalomra kerültek és letértették az emberiségnek éppen a vezetőit — a kultúr népeket — az igazság útjáról. Korunk mérhetetlen bajai egytől-egyig e tévedésekben gyökereznek.

A tévedéseknek szükségképeni következménye a szenvedés, ennek pedig a kijózanodás. Így van ez nemcsak az egyes ember életében, hanem az emberiség életében is. A szenteknek nagy részét szenvedések terelték az igaz élet útjára. Ha az emberi élet hosszabb lenne, hiszem, hogy egy megrögzött bűnös se maradna. Mind megtisztulna a szenvedések kohójában. De az egyes ember távozik a földről, sokszor bizony tisztátalanul. Az emberiség azonban tovább él, van ideje a megtisztulásra.

Korunk embere szenved. Hisszük, hogy szenvedése tisztulással végződik. Az már más kérdés, hogy meddig tart a tisztulási folyamat. Ez két tényezőtől függ. Sokáig eltarthat, ha nem siettetni senki. Általában az emberiségnek két csoportja működik itt közre. Az egyik csoport növeli a bajokat, a másik pedig rámutat a bajok és szenvedések okára. Az előbbi öntudatlanul szolgálja a célt, az utóbbi tudatosan. Azokat az önzés hajtja, ezeket pedig a krisztusi szeretet.

A bajokat növelő osztág népes és erős. Az önzés jó toborzó. Krisztus szellemének megszerzése, megőrzése, terjesztése pedig nehéz, áldozatot követel. Ezért néptelen és gyenge a Katolikus Akció

tábora. Néptelen, mert a katolikusoknak csak kis része él krisztusi életet. Nincs igazi élet életelv nélkül. A katolikus életnek a megszentelő kegyelem az életelve. Amely emberből ez hiányzik, az holt a Katolikus Tevékenység számára. Az olyan emberek, akikbe csak „hálni jár a lélek“, képtelenek kemény munkára. Akik oly könnyen levetik a kegyelem hófehér palástját, mint ahogy a kabátot szokták, nagyon gyenge lábon állnak és bajosan fogják az emberiséget jobb útra vezetni.

Mindenek előtt egy krisztusi életben erős nemzedékre van szükség. Aki dolgozik ilyen nemzedék nevelésén, az siettetni a jobb kor eljövetelét.

Fr. Othmár.

Életünkben.

Jún. 23. Benjamin és Konstantin testvéreinket az egri Érsek Úr Ö-eminenciája papokká szentelte. Nagy izgalommal vártuk őket vissza, hogy a szent olajjal megkent kezüket csokolhassuk s kérjük áldásuk zengését. A pappálevés titkos méltósága új érzelmek húrját pendítette meg szívünkben, amikor lélekből az oltárhoz kísértük őket, ahol először mutatták be a szent áldozatot. Főtisztelendő P. Benjamin Törökszentmiklóson mondta el az első szentmiséjét jún. 29-én Manuduktora Ngs. és Ft. Török Dezső apátplébános; szónoka pedig Ft. P. Karácsonyi Aladár Definitor-Magiszter volt. Ft. P. Konstantin júl. 7-én Kecskeméten mondta el primiciáját. Kézvezetője Ft. P. He mann Hermenegild Provinciális Atya, szónoka pedig Ft. P. Feisz Angelus helybeli házfőnök atya volt.

Jún. 24-től 28-ig Ft. P. Provinciális vizita kanonikát tartott zárdánkban. Ez alkalommal ismét érezte atyai jó szívének melegét. Erőt és új lendületet merítettünk határozott szavai nyomán. Nem a nagy szólamok hangoztatása a fontos, hanem a tettek! Dominus nobiscum! ez ad biztatást és munkánk sikert. Serkentsen bennünket az a másik tudat is, hogy felelősséggel tartozunk munkánkért az Egyháznak és Rendünknek! Szívünkben őrizzük az atyai buzdítást és megteesszük amit fogadtunk.

Jún. 27. Szép napra virradtunk! Miután a természet Urát szívünkben köszöntöttük, kimentünk nagy templomába, hogy ferences lélekkel áldjuk

Őt bátyánkért a Napért; hűgünkért, a Gyökeres-, s Szt. László-források üdítő vizéért, a vidámságért és a sok szépségért, mely eltöltötte lelkünket. Áldjuk Őt kegyes jötevőinkért is, akik lehetővé tették ezt a kedves kirándulást.

Júl. 1-től 5-ig. Ft. P. Magiszter Miskolcon a Kedves Nővéreknél hinti az evangélium magvait.

Júl. 9. Ismét ellepte a ferences ifjúság a Mátra ormait s jókedvűen hangzik fel éneke a rengetegben, a Máriácskától a Galya-tetőig. Ebéd után szívélyes találkozásunk volt Béda és Klárusz testvéreinkkel, akik a szanatóriumból jöttek ki hozzánk.

Júl. 12. Megérkezett a várva-várt tabula. Meg kell válnunk nagy Testvéreinktől; hívja őket az élet! Ite, evangéizate omnes gentes. Az Úr áldása legyen működésükben.

Júl. 22. Megérkeztek az „Ígért Földjének“ előfutárai: Vállaji Ferenc, Lendvai Vince, Viszlói László, Lombos Libor abszolutsz filozofus testvéreink, kívánjuk, hogy a magukkal hozott szép vágyak valóra váljanak.

Júl. 24. Még egyszer az „Öregekkel“ a Szent Szűz lábánál a Mátrában. Velünk jött Ft. P. Antal szeretett Exminiszter Atyánk is, akit szomjas vággyal hallgattunk, mert már nem sokáig élvezhetjük atyai jelenlétét.

Júl. 25. Csak egy év és már is válnunk kell az ifjúság fehérhajú, aranyosvidámságú, derűt és bizalmat hintő barátjától, szeretett Exminiszter, — Házfőnök — Lektor Atyánktól. Könnyes szemmel mondunk neki köszönetet azért

a felbecsülhetetlen sok jóért, amit oly pazar kézzel hintett lelkünkbe. Bízunk, a szentküti Szűz Anya vissza küldi ismét hálás tanítványainak.

Júl. 26. „Nézd az erdők dalosát, hogy az útra készül”. . . „Dalban mond örök búcsút”. Így a kedves abszolutusz Páterek. Ft. P. Angellus e napon indult Pécsre új hivatalába. Ft. P. Engelbert Jászberénybe, miután már Szécsényben két hélig tett nagy szolgálatokat. Ft. P. Vitális Bajára ment a pasztorációból részt kérni. Ft. P. Mátyás a pécsi szerafikumban a legfiatalabb ferences nemzedék vezetését vette át. Szeretett testvéreinket az új állomásaikon imáinkkal kísérjük.

Júl. 27. A havi lelkigyakorlatokat e napon tartottuk meg. Az Alvernára vezet bennünket Magiszter atyánk, ahová minden valódi franciskánusnak el kell jutnia! Itt történik a véges ölekezése a Végtelennel. Az alvernás egyesüléssel nem gátol bennünket aktív életünk, ellenkezőleg segítségünkre van. Hogy idáig jussunk állandó fegyelmelésre van szükségünk, amely előbbutóbb meghozza a várt gyümölcsöt.

Aug. 1—9-ig. Ismét magunkra hagyott Magiszter atyánk, hogy a jászberényi Nővéreket gazdagítsa lelke kincseivel.

Aug. 9. Megérkeznek az abszolutusz filozófus testvérek: Waldberg Virgil, Horváth Heribert, Takács Tivadar, Karlin Leontin, Ádám Arkangyal, Lugosi Félix, Kiss Kal. József. Nagy Máriusz. Réti Menyhért, Tátrai Gyula és Kovács Kristóf. A gyöngyösi évek legyenek termékenyek és előnyösen felejthetetlenek számukra.

Aug. 13. A kis vasút ismét barátokat szállít, de csak visszafelé, a pompás kirándulás kilométereit ennyivel is rövidítve.

Aug. 14. A „Horthy Miklós” szanatóriumból hazaérkezett Béda testvérünk. Örömmel köszöntjük körünkben.

Aug. 19.—22. A gyöngyösi teológusok három napon át élvezték a jászberényi zárdá meleg vendégszeretetét. A meg-

újult kolostor szépségeinél csak a szeretet volt nagyobb hatással reánk. Mindjárt megérkezésünk napján vendégül látta a Jászberényben levő ferences ifjúságot méltóságos lovag Szabó József bankár úr. A magyar róna nyíltsága és végtelensége tükrözött vissza az itt tapasztalt vendégszereteten. Amint fellebegtak a szalonna pirításra elkészített tüzek, úgy gyulladt lángra hálánk is a kedves örömért, melyet a Méltóságos Asszony édesanyjai közvetlenséggel, melegséggel átítatott szavai és kedves kínálgatása fűszereztek. 21-én nagy kirándulás volt a Zagyván, melynek kedvességét még a szitáló eső sem ronthatta meg. 22-én búcsút vettünk nagyilelkű Vendéglátóinktól, kiknek jósága kitörülhetetlenül él szívünkben. Isten fizesse meg!

Aug. 22—29. Nagy lelkigyakorlat. Ft. P. Vargha Irén dévai házfőnök lelkesített bennünket tüzes, lélekhez szóló, tömör beszédeivel. Biztos kézzel vezetett bennünket a Boldogság-hegy szerpentinjén. Hálás szívvel mondunk köszönetet az Úrnak kedves lelkigyakorlat vezetőnkért és kérjük, hogy áldja meg őt és minden munkáját.

Szept. 2. Ritka szép kirándulás. Mint-ha érezte volna az öreg Mátra, hogy erdős szépségekhez szokott szem pihen rajta; felöltötte minden ékességét, hogy kedves vendégünk Ft. Pelbárt erdélyi Def.-Magiszter atya csak dicsérőleg szólhasson felőle Vajdahunyadon. Ez alkalommal teológiánk nagy jótévőjét Ft. Valérián definitor atyát is volt szerencsénk a helyszínen megéjlezni, bőkezű adományaiért.

Szept. 14. Befejezést nyert a nagy mű. Új iskolák, új szobák, megjavított padlók teszik kívánatossá a klerikátust. A világos iskolák új padokba várják a szent tudományokra szomjas hallgatókat. Az iskola évvel egyidőben megkezdődött az oratorium építés is. Hálával és imával iparkodunk leróni tartozásunkat azok iránt, akik lehetővé tették a restaurációt.

Fr. Lipót. Krónikás.

— Kézirat gyanánt. —

Kiadásért felel a gyöngyösi Ferences Teológia.

Kapisztrán-Nyomda Vác,

Felelős üzemvezető: Farkass Károly.

Jászberényi krónika.

Junius 11—14. Éretségiztek az 1935—36 évi filozófia nagy reménységei. Persze, hogy jól ment nekik. S hogy a vakációt úgy a leendő teológusok, mint a filozófia korlátjába kapaszkodó szép pirosra érett emberek mennyire iparkodtak kihasználni, kár is érte a szót vesztegetni.

Julius 18. Megkezdődött a klerikát kibővítése, mert a „kövérhírű” pécsi klerikátnak, mely 21-én csoszogott be, nagy hely kel.

Julius 22. Rendkívül megnövekedett klerikátunknak páratlan élményben volt része, amennyiben szerencsés volt Főtisztelendő P. Oswald Exminiszter Atyának tartalmas és mély előadását meghallgatni. Beszédjében rámutatott a mai szel lemtudományi fejlődésre, amelynek keretén belül a karakterológia mélységeit ismertette meg velünk, kihangsúlyozva az értelmet, akaratot, érzelmet, emlékezetet, lelkiismeretet és jellemet, mint külön képességeket. A több mint egy órás előadás nagy távlatokkal szélesítette tudásunkat és tette racionábilissá lelki fejlődésünk lehetőségét és szükségességét. Imás hálával köszönjük e helyen is az előadást.

Julius 31. Széleskörű csónakkirándulást tettünk, hogy a Pécsről jövő testvérek vigabb szívvel húzzák a különbözőeti vizsga tölgyfa kocsiját. A filozófusjelölt testvérek pedig feszült izmokkal, dalos szívvel csinósíthassák kitagult lakóhelyünket.

Augusztus 8. A volt filozófus testvérek kiröppentek. Nem volt nekik nehéz, mert az ajtó mindkét szárnyát kinyitottuk.

Augusztus 19—22. Örömmáorban úsztunk. A gyöngösi teológia hallgatói tettek látogatást nálunk. Tenyerünkön hordoztuk volna őket tovább is, de — kizárva minden rossz értelmezést — nagyon súlyosak. Megpróbálhatnánk, hátha mi könyebek vagyunk...

Augusztus 30. Mit epedve vártunk... este 11 órakor keblünkre ölelhattük a noviciát fészket elhagyó szende arcokat. Számszerint 15-t.

Szeptember 2. A Fináncgödör is megismerkedett a Szécsényből jött fris erővel.

Szeptember 4. Különbözeti vizsgák egész nap. Az érzés közepes volt.

Szeptember 6. Boldog Dun Scotus önképzőkör alakuló gyűlése. A titkári méltóságra érdemesített: Fr. Gedeon. A jegyzői babért Fr. Julián fejére tette a közbizalom. Az önképzőkör theoretikus szakosztályának elnöke: Fr. Gilbert, a gyakorlati szemináriumé Fr. Cecil. Éljenek!

Szeptember 9. Veni Sancte. Buzgón könyörögtünk a Szentlélekhez, hogy áraszson el bennünket bőven kegyelmével e hosszú tíz hónapon át.

Szeptember 15. Megérkezett Fr. Pacifik és bőven eláraszított bennünket hírekkel az új noviciusokról. Ma kezdtünk egy szent kilencedet Főatyánkért és provinciánkért.

Szeptember 30. Szület. Már ez a szó is jól esik. A kóstogatás közben futballmecset is ejtettünk, vendégeink: P. Teodóz és P. Anaklét jelenlétében. Majd a tábornüz elhamvadása után fáklyafény mellett hazaballagtunk.

Üzenetek.

Szombathely. Mindig lelkesedünk, mikor az „Ifjúság”-ot kezünkbe vesszük. Megjelenése, tartalmassága, pontos kiállítása didaszkalikusan hat ránk. Hálásak vagyunk és maradunk sok szeretettel. Pax et bonum!

Vajdahunyad. Levelüket szeretettel olvastuk. A sorok újból megerősítik azt az igazi franciskánusi, magyar testvéri szeretetet, melyet Ft. P. Irén, majd Ft. Definitör-Magiszter Atya személyesen is elhozott a bércei Erdélyből. Levelükből mindent megértettünk. Hát így van ez mifelénk is. De azért munkára fel! Áttörünk minden akadályt! Sok Pax!

Jászberény. A novellát megkaptuk. Még sok mindent várunk, különösen a közeledő jubileumi évben. Filozófus és gimnazista Testvéreinknek sok szerencsét és nagy sikereket kívánunk az év folyamán. Valet!

Róma. Damaszcén Atyával a nyáron már beszéltünk és ez úton is köszönjük látogatását. Asztrik Testvérünk, neked pedig jó egészséget kívánunk. Sajnálkozással vettük a gyöngéledéséről szóló hirt. Reméljük, hogy jövőre Téged is láthatunk. Addig is áldás és békeség!

Budapest. Béla Atyának sok szerencsét a szigorlatokhoz. Hisszük, a dogmatikai kolloquium jól sikerült. Az alku áll Pax!